

SLOVENSKI

vestnik

Izdajatelj, lastnik in založnik: Dr. Franc Petek, Velikovec. — Uredništvo in uprava: Celovec-Klagenfurt, Gasometergasse 10, telefon 56-24. Glavni urednik: Franjo Ogris, odgovorni urednik: Lovro Potočnik. — Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec-Borovlje. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Celovec-Klagenfurt 2, Postfach 124.

Letnik XII.

Celovec, petek, 1. januar 1957

Štev. 1 (766)

Neuničljiva volja

našega ljudstva do življenja in obstoja

V Spomenici koroških Slovencev, ki sta jo obe centralni organizaciji koroških Slovencev, Zveza slovenskih organizacij na Koroškem in Narodni svet koroških Slovencev, dne 10. novembra 1955 predali avstrijski zvezni vladi, je zapisan enotni nacionalni program koroških Slovencev po drugi svetovni vojni. S tem programom, ki ima svojo zakonito in ustavno osnovo v členu 7 Državne pogodbe, so koroški Slovenci v drugi avstrijski republiki izpolnili vrzel, ki jo je predstavljal pomanjkanje takega programa v prvi republiki.

Odslej ni več mogoče izgovor pristoinih oblasti, da ne vedo, kaj koroški Slovenci pravzaprav hočejo; odslej tudi ni več mogoče nobeno izbegavanje pred reševanjem vse do danes nerešenega manjšinskega vprašanja.

Zato se naše ljudstvo tem bolj čudi, zakaj še ni prišlo do izvršnega zakona v nobenem vprašanju, ko so stvari in predlogi po večini popolnoma jasni. Pač pa dosedanje izkušnje v zvezi z borbo za uresničitev člena 7 vzbujajo upravičeni sum, da so močne sile na delu, da bi čim dalj zavlačevale izpolnitev obveznosti, ki jih je v korist svojih manjšin prevzela naša republika v Državni pogodbi in to sile, ki imajo vpliv od najnižjih do najvišjih mest. Le tako je mogoče tolmačiti pravcato steno nerazumevanja in dosledno odklonilnega gledanja, na katero koroški Slovenci vedno spet naletimo pri svojih naporih in prizadevanjih za uveljavljanje člena 7. Naj omenimo v tej zvezi le številne negativne, določilom člena 7 nasprotujoče odločbe celovškega sodišča; naj opozorimo le na nerazumljivo zavlačevanje ustanovitve posebne gimnazije za državljane slovenske narodnosti; naj zabeležimo brezbriznost društvenih oblasti do delovanja organizacij, ki očitno meri na to, da bi oduzele koroškim Slovincem značaj in pravice kot manjšine; naj končno navedemo še številne vloge, ki sta jih ZSO in NsKS skupno naslovila na pristojne oblasti v raznih zadevah člena 7. Z izjemo prvega razgovora prizadetih činiteljev pred ministrskim komitejem za uresničitev člena 7 v šolskem vprašanju in uradne objave, da je ministrski svet zadolžil pravosodnega ministra, da pripravi izvršni zakon za § 3 člena 7, same negativne postavke, da se niti ne bavimo z izpadalnimi delovanjem protislovenskih organizacij in njihovim neodgovornim bujskanjem predvsem proti dvojezičnemu šolstvu podtalno in v tisku!

Ob tej hladni atmosferi vsaj do izraza prihajajočega javnega mnenja v tem vprašanju vsekakor drži ugotovitev, ki jo je izrekel v nedavni proračunski debati v deželnem zboru koroški deželni glavar Ferdinand Wedenig, da je za rešitev perečega manjšinskega vprašanja potrebna in prvi vrsti brezstrastna notranja pripravljenost vseh pristojnih, če naj tudi drugače najboljši paragraf dejansko zagotovi mirno sožitje med deželoma narodoma.

Koroški Slovenci so to svojo pripravljenost izrazili že v svoji Spomenici, čes, da hočejo storiti vse, da preprečijo nacionalne razprtije in tvorijo most, ki naj veže naroda — soseda in sosedni državi in ni nobenega vzroka za sum, da ta njihova izjava ni iskrena, predvsem tako dolgo ne, dokler od druge strani lojalno proženi roki ni bil v odgovor ponujen vsaj mali prstek.

To je upravičeno mnenje nas koroških Slovencev ne glede na politično gledanje po več kot leto dni trajajočih naporih za uresničitev člena 7 ob prehodu v novo leto, v katerem kljub vsem razočaranjem pričakujemo vsaj v glavnem pozitivno rešitev nakazanih vprašanj.

Pri tem pa se zavedamo, da je rešitev na sploh odvisna predvsem le od nas samih, to je od našega kulturnega in gospodarskega udejstvovanja, od naše življenjske volje. Morda na zunaj izgleda, kakor da bi zadnja med koroškimi Slovenci že hiralala! Pa ni tako; treba je le prenehati s stereotipnim gledanjem, da se življenjska volja izraža edinole v tradicionalnem delovanju kulturnih društev — v igranju in v petju. V tem pogledu brez dvoma ni videti nekdane delavnosti, čeprav je Slovenski prosvetni zvezi prav v zadnjih dveh letih uspelo popolnoma pomladiti pevске zборе, ki so v zadnjih mesecih ponesli koroško narodno pesem tudi preko meje v Slovenijo, da po eni strani manifestirajo enotnost slovenske kulture, po drugi strani pa izpričajo tudi svojo službo sodobni humanistični ideji,

Izredni občni zbor Zveze slovenskih izseljencev:

Nočemo, da bi se nadaljevala diskriminacija koroških Slovencev

Predsednik ZSI Vinko Gröblacher odstopil iz protesta proti odklonilnemu stališču oblasti!

Včeraj se je zbralo lepo število bivših izseljencev in izseljenk na Izrednem občnem zboru Zveze slovenskih izseljencev, ki je zavzel odločno stališče do dosedanjega odklonilnega zadržanja pristojnih oblasti v vprašanju upravičenih zahtev slovenskih koroških izseljeniških žrtev fašizma. Posebno obširno je občni zbor obravnaval položaj, ki je nastal po negativnih odločbah s strani najvišjih avstrijskih sodnih oblasti v zadevi izseljeniške družine Malle iz Kožentavre, ker se ministr-

stvo za socialno upravo zdaj v vseh izseljeniških zadevah sklicuje prav na to odločbo.

Obširno poročilo je na občnem zboru podal pravni svetovalec ZSI dr. Franci Zwitter, ki je nakazal potek vseh dosedanjih prizadevanj Zveze slovenskih izseljencev ter tolmačil trenutni položaj. Poudaril je, da smo se tukaj borili z oblastjo koroški Slovenci in je bilo že od vsega početka jasno, da bo oblast močnejša od nas, kar se nikakor ni zgodilo prvič v zgodovini. Mislili smo, da so v najvišji sod-

ni oblasti sami pravični sodniki, vendar teh slovenski hlapec Jernej tudi v današnji Avstriji ni našel. Mi ne želimo ognja, kot se ga je poslužil Cankarjev hlapec Jernej, pričakujemo pa, da bo končno zagorel ogenj pravičnosti.

Ko je ovrgel trditve oblasti, da izseljnistvo ni bilo pripor, je govornik med drugim dejal: Nam ni treba nič skrivati, kajti trpeli smo v obliki, ki je posebnega značaja; naša straža sicer ni bila straža z nasajenim bajonetom, pač pa straža z družinskim jamstvom. Če danes odklanjajo priznanje takega pripora in celo zanikajo njegov obstoj, potem se sprašujemo, kje ostane demokracija v Avstriji. Zato od naših zahtev ne bomo odstopili, marveč bomo nadaljevali borbo in če avstrijske oblasti ne priznajo žrtev svojih lastnih državljanov, potem se bomo obrnili na svetovno javnost. Nočemo, da bi se nadaljevala diskriminacija koroških Slovencev in če državi damo, kar ji gre, potem pač zahtevamo, da tudi država daje nam, do česar imamo pravico kot lojalni državljani.

Govorec o popravni škodi je dr. Franci Zwitter naglasil, da ne gre le za odškodnino v obliki šilingov, marveč v prvi vrsti za moralno plat vprašanja, za priznanje in popravilo trpljenja, ki smo ga v nacistični dobi prestali vsi koroški Slovenci. Pri tej popravni škodi gre za to, da se odpravijo vse krivice, ki so jih prizadejali koroškim Slovincem nacisti, pa tudi za to, da se končno popravi škoda, ki so nam jo prizadejali že v tej republiki, tako med drugim z razstrelitvijo partizanskega spomenika, z gonjo proti dvojezičnemu šolstvu itd. Pri moralni odškodnini torej zahtevamo tako šolstvo, kot ga predvideva dvojezična šolska odredba, prav tako pa tudi, da se popravi škoda, prizadejana našemu kulturnemu in gospodarskemu življenju. Odškodnino v denarju pa zahtevamo toliko bolj upravičeno, ker so jo širokogrudno priznali državljanom nemškega jezika in tudi Židom. Le slovenskim žrtvam fašizma je nočejo dati in to je tista velika krivica, ki je ne moremo priznati pod nobenim pogojem.

Po diskusiji, med katero je bila izrečena na račun posameznih odbornikov z gotove strani očitno naročena in povsem zgrešena kritika, je občni zbor skoraj soglasno izrekel zaupnico odboru, prav tako pa izglasoval tudi resolucijo, ki jo objavljamo na drugem mestu. Ob tej priložnosti izvoljena delegacija je izročila resolucijo namestniku deželnega glavarja g. Krassnigu, katerega je dosedanji predsednik ZSI Vinko Gröblacher tudi formalno obvestil, da je na izrednem občnem zboru odstopil iz protesta proti odklonilnemu odnosu oblasti do vprašanja slovenskih izseljeniških žrtev fašizma. Prevod resolucije pa bo ZSI poslal tudi ministrstvu za socialno upravo in ministrskemu komiteju za izvedbo člena 7 Državne pogodbe.

RESOLUCIJA

Koroški slovenski izseljenci kot žrtve nacističnega nasilja, zbrani na Izrednem občnem zboru Zveze slovenskih izseljencev, odločno protestiramo proti odklonilnemu stališču zveznega ministrstva za socialno upravo do naših upravičenih zahtev po priznanju uradnega potrdila v smislu § 4 zakona o žrtvah fašizma in pripniške odškodnine.

Proti formalnim odločbam ustavnega in upravnega sodišča, da pri nadzorstvenih taboriščih, v katerih smo bile priprte koroške slovenske izseljeniške žrtve fašizma, baje ne gre za pripor v smislu zakona o žrtvah fašizma, ugotavljamo, da je bilo le nam in Židom v mejah Avstrije brez sleherne obtožbe in razsodbe od nacističnih oblastnikov zaplenjeno vse premoženje kot »ljudstvu in državi sovražno premoženje« zgolj zaradi naše nacionalne pripadnosti. Ugotavljamo, da smo bili z več kot fizično silo odterjani z naših domov in od do zob oboroženih SS-ovskih policistov zastraženi odpeljani v razna nadzorstvena taborišča v staronemški rajh. Ugotavljamo, da tam nikakor nismo bili svobodni s pravico svobodnega kretanja in s polnim zaslužkom za prisilno delo, marveč smo bili priprti pod najstrožjim nadzorstvom v obliki, ki je lastna le najhujšim diktaturam, to je v obliki »družinskega jamstva«, da smo bili na prisilnem delu šestokrat v družbi KZ-larjev in da za svoje delo nikakor nismo dobili odgovarjajoče plače. Ugotavljamo, da so vse nasprotne trditve navadna laž.

Ob teh dejstvih negativnega stališča pristojnih oblasti ne moremo smatrati drugače kot nadaljevanje diskriminacije koroških slovenskih žrtev fašizma, kar potrjuje še posebno tudi dejstvo, da smo bile koroške slovenske žrtve fašizma od vsega početka prezrte tako — kakor je sedaj jasno — v zakonu za žrtve fašizma kakor tudi v komisiji za oskrbo žrtev.

Z obžalovanjem moramo ugotoviti, da je prav ta komisija kot prva izvzela slovenske izseljeniške žrtve iz odločb zakona za žrtve fašizma, ne da bi se poprej sploh zanimala pri nas žrtvah samih za obliko našega pripora. Še bolj značilno pa je dejstvo, da se tudi zvezno ministrstvo za socialno upravo ni najprej zanimalo pri izseljeniških žrtvah za značaj nasilja, kateremu so bile izpostavljene od strani nacističnega režima, temveč da je za to poizvedovalo pri bavarskem državnem ministrstvu za notranje zadeve, ki je iz razumljivih vzrokov zanikalo izseljeniškim taboriščem priporniški značaj.

Zaradi vseh teh dejstev koroške slovenske izseljeniške žrtve nikakor ne moremo priznati negativnih odločb zveznega ministrstva za socialno upravo niti ne odločb ustavnega in upravnega sodišča in apeliramo ponovno na pristojne oblasti, da revidirajo svoje gledanje, ki bi je v obraz pravič in resnici.

Koroške slovenske izseljeniške žrtve ne bomo odnehale od svoje pravične borbe za priznanje našega velikega trpljenja za stvar miru in človečanstva. Pri tem se zavedamo, da je resnična poprava škode sploh nemogoča, ker žrtev, ki smo jih izseljenci doprinesli, sploh ni mogoče v polni meri poplačati. Vse kaže, da Avstrijci, ki toliko govorijo o sebi kot žrtvi, pozabijo na še bolj očitne žrtve svojih slovenskih sodržavljanov in jim te celo odrekaajo.

Smatramo, da sedaj, ko se nekateri drznejo zahtevati tudi že odškodnino in rehabilitacijo za bivše sobojevnike nacizma in znane vojne zločince, ni le več avstrijska, marveč človeška zadeva, da se odpravi krivica, ki je bila od nacizma prizadejana slovenskemu prebivalstvu Avstrije. Koroške slovenske izseljeniške žrtve nikdar ne bomo odnehale vzbujati svetovno vest, da od nacistov nam prizadejana krivica še vedno čaka pravične vsestranske poprave.

Celovec, dne 3. januarja 1957.

da naj manjšina kot najbolj naravni most povezuje in zbližuje sosedne narode in države.

Toda ta navidezna nedelavnost v starih oblikah kulturno-prosvetnega delovanja ni le pojav v slovenskih vrstah na Koroškem. Isto velja tudi za nemška kulturno-prosvetna društva, ki kljub ogromnim javnim subvencijam ne pridejo preko oficijelno po državi, deželi ali cerkvi forsirane dejavnosti.

Resnica pa je, da tudi Slovenski prosvetni zvezi, ki edina vrši ljudsko prosveto brez vsakršne javne podpore, ni še popolnoma uspelo najti pravo povezavo z današnjo socialno spremenjeno in v veliki meri motorizirano slovensko vasjo. Struktura sodobne slovenske koroške vasi se je prav v zadnjih letih bistveno spremenila. Industrija in obrt in še posebno intenzivnejša šolska izobrazba so odtegnili večji del kmečke mladine iz vasi in je ostal na kmetih le še predvideni dedič

kmetije. Ponekod, kjer je bilo prej po 30 in več mladincev, jih je danes le še deset; podobno je tudi pri ženski mladini, ki jo vleče večji zaslužek danes predvsem v švicu.

Ta razvoj je zahteval seveda tudi spremembo v gospodarstvu in naravnost vsiljeval njegovo tehnizacijo. Ročno mlatev je nadomestil mlatilni stroj in pesem koscev je zamenjala pesem motorne kosilnice. Ni pa še v prosveti sledila romantiki »ostre kose« sodobna življenjska pesem motorja. Tradicionalna prosveta je ostala v včerajšnji vasi, medtem ko se je današnja vas z osebno motorizacijo razširila, da je včerajšnja svetla odmaknjena vasičica danes postala tako rekoč predmestje. Tega hitrega razvoja življenja naša prosveta ni dohitevala in tu jo čakajo velike naloge, če hoče ostati tudi v bodoče — in to mora — činitelj slovenskega narodnega življenja.

Krivici pa bi bili, če bi prikazali le to

šibko stran kulturno-prosvetnega življenja na Koroškem. Ze so tudi zaradi novih prijemov mladine in s pričakovanim nadaljnjega razmaha lahko pokažemo na razvoj predvsem zimskega športa tudi po vaseh, na potujoči kino SPZ, ki bo v novem letu seznanjal prebivalce južnega predela dežele tudi s slovenskim filmom, in na obsežni slovenski tisk, ki pomaga pri vzgoji slovenske mladine in vsestransko obvešča slovenskega človeka o dogajanju doma in v svetu. Ne nazadnje bi omenili tudi razveseljivo dejstvo, da se je po vojni precej pomnožila slovenska inteligenca, ki je v predvojnem času skoro da ni bilo. Vse to, posebno pa lepi povojni razvoj gospodarske samopomoči koroških Slovencev iz nič v lepo število pridno in uspešno delujočih gospodarskih združenj in kreditnih ustanov, priča o neuničljivi volji koroškega slovenskega ljudstva do življenja in obstoja.

Dr. Franci Zwitter

Jugoslovanska Zvezna ljudska skupščina je sprejela

važne sklepe za dvig življenjske ravni

V zadnjih dneh decembra je zasedala v Beogradu Zvezna ljudska skupščina FLRJ, ki je razpravljala o osnutku družbenega plana za leto 1957. Med razpravo so govorili številni poslanci, ki so nakazali spremembe v gospodarski politiki Jugoslavije, ki bodo omogočile bistveno izboljšanje proizvodnje in potrošnje. Poročilo o osnutku je podal predsednik odbora za gospodarstvo Mijalko Todorovič, ki je govoril o glavnih spremembah v osnutku plana ter obrazložil napore za resnično zboljšanje življenjske ravni prebivalstva.

Ko je referent govoril o sedanjem zvišanju plač in mezd, je poudaril, da je bilo to sicer potrebno za zboljšanje življenjske ravni, vendar to za nadaljnje stabilno naraščanje realnih plač delavcev in uslužbencev še ne zadostuje. »Glavno vprašanje je, da s splošnim gospodarskim gibanjem in ustreznim sistemom razdelitve omogočimo neposrednim proizvajalcem, podjetjem in komunam, da z boljšim delom več zaslužijo zase in za vso skupnost.«

Med razpravo je govoril tudi zvezni sekretar za blagovni promet dr. Marjan Breclj in predvsem poudaril dejstvo, da bo v letu 1957 prišlo do znatnega izboljšanja življenjske ravni. V ta namen bodo podvzeli korake za čim hitrejši razvoj domače obrti, za povečanje skladov blaga za široko potrošnjo, za izboljšanje delovne storilnosti. Predvidevajo, da se bo

jugoslovanska industrijska proizvodnja dvignila za 13 odstotkov napram letu 1956, prav tako pa se bo za okoli 50 odstotkov povečal tudi uvoz industrijskih izdelkov za široko potrošnjo.

Po končani razpravi je ljudska skupščina v celoti sprejela osnutek družbenega plana in tako potrdila državni proračun za leto 1957.

Pridite vsi na tradicionalni

Slovenski ples

ki bo v soboto, dne 19. januarja 1957 s pričetkom ob 20. uri v veliki dvorani in stranskih prostorih

DELAVSKE ZBORNICE V CELOVCU

Častno pokroviteljstvo prireditve je prevzel g. deželni glavar Ferdinand Wedenig.

Sodelovali bodo: Akademski plesni orkester iz Ljubljane, kmečka godba, pevci in balet Slovenskega narodnega gledališča

Za jedi in pijače bosta skrbeli dobra kuhinja in klet. Zbrali se bomo v prijetni domači družabnosti, zato naj bo obleka poljubna in naj nikomur ne dela preglavic.

Vstopnice: 15 šilingov v predprodaji pri krajevnih SPD, v „Naši knjigi“, Celovec, Wulfeng. 15, in v Kärntner Reisebüro; 20 šilingov pri večerni blagajni

Slovenska prosvetna zveza

GOSPODARSKI DROBIŽ

Z orožjem se da zaslužiti

Angleški minister za trgovino je v parlamentu navedel naslednje podatke o izvozu orožja v Egipt in Izrael v času od 1951 do 1956: vrednost izvoza eksplozivnih snovi 1.171.000 funtov šterlingov za Egipt, 444.000 funtov za Izrael; orožja za 3.193.000 funtov za Egipt, 1.443.000 za Izrael; letal za 4.689.000 funtov za Egipt in za 4.372.000 funtov šterlingov za Izrael. Egipčanom so mnogo orožja dobavili tudi Rusi, ki ba je v zadnjem času tudi mnogo orožja pošiljajo Siriji in drugam.

V Jugoslaviji bodo izdelali letos 200.000 radijskih aparatov

Sedem jugoslovanskih tovarn, ki izdelujejo radijske sprejemnike, računa, da bodo tekom letošnjega leta izdelali 200.000 radijskih aparatov, to je za 30 % več kot leta 1955. Poleg tega nameravajo letos izdelati tudi 2000 domačih televizijskih aparatov. Pri izdelavi radijskih aparatov bodo uvedli razne novosti; povečala se bo tudi proizvodnja aparatov na ultrakratke valove in sprejemnikov z radiogramofonom, začeli pa bodo tudi izdelovati radioaparate s klaviaturo.

Nekaj števil o vojaških stroških zapadnih dežel

V Parizu so pred kratkim krpali Atlantski pakt, ki je zaradi dogodkov v zadnjem letu pokazal, da njegova trdnost šepa. V naslednjem pa bomo prikazali nekaj podatkov, ki so značilni tako za atlantski pakt kot za obrambno politiko nekaterih zapadnih dežel. Skupni vojaški stroški vseh dežel atlantskega pakta so v letu 1956 znašali 56 milijard 106 milijonov dolarjev. Na evropske dežele — članice atlantskega pakta odpade od gornje vsote 12 milijard, 663 milijonov dolarjev, na ZDA in Kanado pa 43 milijard 443 milijonov dolarjev.

Zapadna Nemčija je v preteklem letu porabila za oboroževanje 7 milijard 150 milijonov nemških mark, Velika Britanija 1 milijardo 551 milijonov funtov šterlin-

gov, Francija 1 milijardo 358 milijonov frankov, Belgija 19 milijard 306 milijonov belgijskih frankov, Turčija 1 milijardo 249 milijonov turških lir, Holandska 1 milijardo 890 milijonov guldenov, Norveška 1 milijardo 4 milijone kron, Portugalska 2 milijardi 351 milijonov esku-dov, Luksemburg 482 milijonov luksemburških frankov, Kanada 1 milijardo 892 milijonov kanadskih dolarjev, ZDA 11 milijard 441 milijonov dolarjev.

Gornje številke nam menda dovolj jasno kažejo, koliko izdajo nekatere države samo za oborožitev, hkrati pa si lahko tudi predstavljamo, koliko bi gospodarsko razviti zapad s temi sredstvi mogel pomagati nerazvitim predelom Azije in Afrike.

PO ŠIRNEM SVETU

Tokio. — Nova japonska vlada se bavi z namenom, da bi priznala LR Kitajsko in vzpostavila z njo diplomatske odnose ter povečala trgovino s to državo. Na prvi seji vlade je predsedoval novi predsednik Tanacan Išibaši. Vlada je sklenila, da se bo posvetovala z drugimi državami in Združenimi narodi, preden bo storila kakršne koli korake glede priznanja LR Kitajske.

Peking. — Predsednik kitajske vlade Ču En Laj bo sredi januarja obiskal Poljsko. To je sporočilo kitajsko ministrstvo za zunanje zadeve. Pred obiskom Poljske bo Ču En Laj obiskal še Sovjetsko zvezo.

Karači. — Kitajski premier Ču En Laj in predsednik pakistanske vlade Suhra-vardi sta podpisala v Karačiju sporočilo o razgovorih, ki sta jih imela med tridnevni obiskom Ču En Laja v Pakistanu. Poročilo govori o prijateljstvu med obema deželama in poudarja, da krepljenje tega prijateljstva ne morejo preprečiti razlike v političnem sistemu med obema državama.

Casablanca. — Sindikalne organizacije Tunizije, Maroka in Alžira so objavile v skupnem proglasu, da si bodo prizadevale doseči združitev teh treh dežel v federacijo. Delavci nai bi prevzeli vodilno vlogo tudi v ureditvi alžirskega vprašanja.

Kairo. — Po poročilu kairskega radia je vodja egiptovske informativne službe Hatem povedal, da so bili egiptovski državljani, ki so se pred kratkim vrnili iz Londona, izpostavljeni v Veliki Britaniji najraznovrstnejšemu pritisku, da so z njimi slabo ravnali in da so jih britanski organi spremljali na vsakem koraku, večkrat vdirali v stanovanja in jih preiskovali ter prisluškovali njihovim telefonskim pogovorom, cenzurirali pošto ipd.

Tel Aviv. — Izraelski premier Ben Gurion je v parlamentu izjavil, da Izrael ne bo dovolil, da bi Egipt znova zasedel Gazo.

New York. — Egipt je vložil v OZN zahtevo, naj se mu povrne škoda, ki so mu jo prizadele Velika Britanija, Francija in Izrael s svojim napadom na egiptovsko ozemlje. Egiptovska delegacija je predložila to resolucijo sekretariatu OZN.

Washington. — Ameriški zunanji minister Dulles je pred nedavnim izjavil, da proučuje v Ameriki vprašanje obiska maršala Tita v ZDA. Dulles je poudaril, da predsednik Eisenhower z razumevanjem proučuje misel, da bi poslal predsedniku Titu formalno povabilo za obisk v Beli hiši, kjer bi vodil razgovore na najvišji ravni.

Dr. MIRT ZWITTER

Južna Tirolska — manjšinski problem Nemcev

(Ob desetletnici italijansko-avstrijskega sporazuma v Parizu)

Mislim, da je koristno, da od časa do časa pogledamo preko plotov svoje ljubljene deželice. Kajti samo s spoznavanjem življenja drugih in drugod si lahko osvojimo poglede in izkušnje, ki nam omogočajo pravo spoznavanje in ocenjevanje življenja in dogajanja na domačih tleh. Za vsakega koroškega Slovenca pa je še prav posebno zanimivo, da pogleda življenje drugih manjšin. Najbolj zanimivo pa se mi zdi, da se seznanimo z življenjem in vprašanji ljudstva Južne Tirolske, saj žive tam avstrijski Nemci življenje manjšine pod Italijo — torej isti narod, ki pri nas v Avstriji kot večinski narod odločilno vpliva na življenje in bitje našega ljudstva. V ostalem Južna Tirolska ni tako silno daleč, ne po zemljepisni legi, ne po zgodovinskem dogajanju...

Zemlja in zgodovina

Južna Tirolska meji na zapadu na Švico, proti severu jo ločijo grebeni Alp in državna meja od ostale Tirolske, na vzhodu je mejaš ostanek tirolskega ozemlja ob zgornji Dravi, ki ga danes imenujejo Vzhodno Tirolsko in je sosed našei Koroški. Na jugu pa so današnje meje Južne Tirolske samo notranja upravna področja

iste italijanske države, namreč pokrajine (provincie) Belluno, Trident in Lombardija. Celotna pokrajina Južne Tirolske je združena v provinco Bozen (Bolzano), kakor se imenuje tudi glavno mesto dežele. Provincija obsega ozemlje v površini 7400 kvadratnih kilometrov in je štela leta 1953 349.000 prebivalcev, torej 47 oseb na kvadratni kilometer, medtem ko znaša povprečna gostota naseljenosti v Italiji 162 oseb.¹⁾

Južna Tirolska je izrazito po visokih pogorjih oblikovana pokrajina; 84 odstotkov površine dosega morsko višino nad 1000 metrov, sedmi del vse površine pa je sploh neproduktiven, skalnat ali pokrit s snegom in ledom. V glavnem se razprostira naseljeno ozemlje vzdolž glavnih dolin rek Etsch (Adige), Eisack (Isarco) ter Rienz, ki teče po Pusterski dolini. Ob njih pa se vrsti množica stranskih dolin, višinskih obronkov in planot. Izmed gorskih skupin so posebno znani vrhovi Ötztaler Alpen, Stubaijer Alpen in Zillertaler Alpen na severu, ki tvorijo razvodje

¹⁾ Koroška ima 9534 kvadratnih kilometrov površine in 474.764 prebivalcev, torej 49,7 osebe na kvadratni kilometer.

proti Tirolski in jih je mogoče laže premagati samo preko prelazov Reschen (Passo di Resia) ter znanega Brennerja, ki ga uporablja glavna mednarodna cesta iz severa v Italijo ter železnica. Na jugozapadu strmi visoko nad desni breg reke Etsch skupina Ortlerja, najvišjega vrha Južne Tirolske. Med dolinami Etsch in Eisack se dvigajo Sarntalske alpe, na jugovzhodu pa se mogočno dvigajo v nebo sloviti Dolomiti, ki spadajo med najlepša pogorja na svetu, razorani po številnih dolinah in grabnih proti severu in jugu.

Ker ima Južna Tirolska proti severu po visokih pogorjih zavarovano, proti toplemu jugu pa odprto pokrajino, najdemo na razmeroma majhnem ozemlju zelo različna podnebna področja: samo nekaj sto metrov višinske razlike loči našim razmeram podobne planinske kraje od področij izrazito sredozemske klime z bujnim cvetjem, vinogradi in nasadi rodovitnega sadnega drevja; samo nekaj kilometrov vožnje po asfaltirani cesti privede turista iz mediteranskega zdravilišča Meran v kraje, kjer se lahko tudi julija smuča...

Današnji prebivalci so prišli v to lepo deželico po Ilirih, Keltih in Rimljanih okrog leta 590 po Kr. preko Brennerja. Imenovali so se Bajuvarci. Prodirali so po dolinah proti jugu in zadeli ob Langobarde, ki so v tedanji dobi naseljevali

severna področja Italije. Na vzhodu pa so jim zaustavili prodiranje v hudi bitki leta 592 po Kr. karantanski Slovani ter ponovno leta 612 v bližini današnjega Lienza, kjer so naši pradedje dve leti poprej požgali in uničili nekdanjo rimsko utrdbo Aguntum. Borbe med Bajuvarci in našimi predniki so bile silno trdovratne in krvave ter je bila vsa pokrajina dolgo dobo popolnoma opustošena. Posebno v dravski dolini so se karantanski Slovani še dolgo upirali Bajuvarcem. Šele v dobi bajuvarskega kneza Tassila III. se je pričela ponovna naselitev, ki jo je najbolj širila ustanovitev samostana Innichen v letu 770, ki si je tekom časa pridobil prostora posestva v Pusterski dolini, po Koroški in tja do Benečije. Spadal je pod oblast brižinskih škofov. Zgodovinar pravi, da »so odtod prodirali Bajuvarci v deželo zmagovito z mečem in plugom. Preostale Slované so pokristjanili in germanizirali«.

Bajuvarci so našli novo domovino že pokristjanjeno in so sami sprejeli krščanstvo, predvsem potem, ko so prišli pod nadoblast Frankov, kar se je zgodilo za časa Karla Velikega. V sledečih stoletjih so imeli na Tirolskem glavno oblast tridentski in brixenski škofje ter njihovi samostani, ki so jih nemški kralji podpirali zaradi važnosti alpskih prehodov na jug.

(Nadaljevanje sledi)

SEDEM DNI V BUDIMPEŠTI

IZ NEUREJENIH BELEŽK

Dogodek dneva: izvolitev začasnega delavskega sveta Grand-hotela na Margit Szigetu. Natakariji v svoji uniformi, kuharji tudi v svoji uniformi in s cunjami v rokah, vratarji, sobarice. Izmed tujcev sva navzoča jaz in tovariš Andrija Levi iz Zrenjanina. Vsi so izredno dejavni, vsi pridno sodelujejo, vsi čutijo, da delajo nekaj važnega, čeprav praktično ne poznajo ideoloških posledic svojega posla. Midva Jugoslovana sva vznemirjena. Predsedujoči, o katerem ne vem, kakšne posle opravlja v hotelu, mi pravi:

„Priatelja Jugoslovana, danes začenjamo z otroškim korakom v otroških čevljičkih. Vi ste starejši, vi ste začeli prvi upostavljati delavske svete. Prosim vas, povejta nam kaj o načinu dela, o pravicah in dolžnostih delavskih svetov.“

Pripovedovala sva jim, pazljivo so naju poslušali, midva pa sva bila srečna in skromna. Potem so se vsi zanimali za politične in družbene razmere v Jugoslaviji, za standard, cene in plače. Nisva se hvalila s standardom in to je napravilo nanje globok vtis. Pač pa so sami primerjali in te primerjave so bile v marsikaterem oziru v škodo Madžarov. Izvolili so pripravljali odbor petih članov, med njimi tudi sobarico, ki pospravlja mojo sobo. Izvolili so tudi direktorja. Potrdili so kar starega direktorja do prihodnjih volitev stalnega delavskega sveta. Potem so hoteli imeti natančne in izčrpne informacije o položaju in nalogah partijske organizacije v podjetju ter o položaju in vlogi Zveze komunistov v našem družbenem življenju. Sestanek je moral biti hitro končan, ker so zagrmeli topovi.

Čehi in ostali tujci ne morejo odpotovati. Sko- doželjno sem zadovoljen, sedim pri oknu in razmišljam o tem delavskem svetu, ki sem zanj jaz samo v Skupščini, takrat brez posebnega vznemirjenja, dvignil roko, ko sem glasoval za zakon, ne da bi takrat slutil, da si bodo morali ljudje tu, in ne samo tu, delavske svete morda priboriti na barikadah. Dežuje. Veter odnaša s platan lahko in razkošno breme njihove smrti. Ponovljam, toda zmeraj razburilivi prizori.

Varnostni svet bo danes obravnaval položaj na Madžarskem in sovjetsko intervencijo. Z jugoslovanskega veleposlaništva pride tovariš Milovanov s poročnikom sovjetske vojske kot spremljevalcem, da popiše Jugoslovane v tem hotelu in sporoči njihovim družinam, da so živi. Življenje v Budimpešti se začenja nekako organizirati. Dovažajo živila. Kmetje in delavci prevzemajo orožje, da upostavijo red. Mesto je razdejano, na praznih izloženih oknih so pritrjeni listki: „Blago je pri pazniku, mi nismo banditi. Madžar ne krade.“ Ta vlada vendarle jemlje stvar v svoje roke. Izdala je naredbo, naj vsi, tudi sovjetske čete, nehajo streljati. Po mojem mnenju je to pametno. S podeželja vprašujejo, ali velja to samo za Budimpešto. Po radiu odgovarjajo, da velja ta uredba za vso deželo.

Davi je na Moskovskem trgu v Budimu padlo 16 sovjetskih vojakov.

Na Margit Sziget sovjetski vojaki nikogar ne puste. Vendar pa se je začel danes prevoz pešantov tam v naš hotel. Tudi to je eno izmed dejstev sedanjega položaja. Razpoloženje se obrača na bolje. Rus, emigrant, zdaj ameriški državljani in šofer nekega ameriškega trgovca, čigar glas zmerom in stalno preseneti vse ljudi v hotelu, ker zveni nekam kovinsko, ta beli Rus izredno čustveno in dobro igra Chopinove etude in poloneze. Ploskajo mu ne samo dame. Tedaj pa spet zažvižga nad hotelom nekaj granat, ki pa ne povzročijo posebnega vznemirjenja. Ljudje se sčasoma vsemu privadijo.

Po 23. oktobru je izšla danes prva številka „Szabad Nepa“, glasila Partije madžarskih delovnih ljudi. Da, razmere na Madžarskem se urejajo. Kadar in Nagy bosta dosegla svoj cilj, „Szabad Nep“ priobčuje uvodnik z naslovom „Zvesti resnici“. Iz tega uvodnika povzamem: „Ne strinjamo se z ljudmi, ki presojaajo dogodke minulih dni kot protirevolucijo, fašizem in poskušeni državni prevrat. Pazljivo smo spremljali gibanje raznih skupin in na podlagi tega ugotavljamo: Dogodki so se začeli z demonstracijami študentov visokih šol in univerz, velika napaka pa bi bila, če bi videli v njih samo gibanje mladine. Budimpeštanska mladina je govorila iz srca vsega naroda, njena čustva pa izvirajo iz plemenitega in velikega trpljenja. V tem prevratu se je pokazala želja delavcev, da hočejo postati lastniki svojih pod-

jetij. Ta preokret je pokazal, da se hočejo kmetje rešiti nenehnega preganjanja in negotovosti... Demonstranti in uporniki v pretežni večini niso bili protirevolucionarji. To je bil boj proti stalinizmu, ki smo ga že zdavnaj vsi siti.“

Poljski Rdeči križ je poslal letalo s sanitarnimi potrebščinami. Letalo je pripeljalo tudi dva dopisnika „Tribune ludu“, ki sta dala informativno izjavo in nudila podporo madžarskemu narodu v boju proti stalinizmu. Kje pa so dopisniki jugoslovanskega tiska? Kako se je zgodilo, da zdaj ni nobenega v Budimpešti?

Markistični filozof in estetik svetovnega slovesa George Lukacz, zdaj minister za prosveto v vladi Imra Nagya, je naslovil v „Szabad Nepu“ poslanico na mladino; ji izrazil priznanje za boj, in izjavil, da je razumel in da opravičuje srditost boja proti stalinizmu in potrebo, da Madžarska sama v skladu z razpoloženjem ljudstva najde svojo pot v socializmu. Lukacz poziva mladino, naj opusti nadaljnje prelivanje krvi. Novi minister za kmetijstvo, predstavnik stranke malih kmetov, pa piše v „Szabad Nepu“, da je položaj na Madžarskem zdaj takšen, da v njej Komu-

»Prva pomoč« v Budimpešti

nistična partija sama, brez sodelovanja drugih strank, ne more voditi dežele. Tako piše sedaj „Szabad Nep“, glasilo madžarskih komunistov, katerega uredništvo je 23. oktobra odstopilo, ker se ni strinjalo s politiko Gerőja in Politbiroja.

Igor Uzelac, sekretar Okrajnega komiteja ZK za Zrenjanin in Slavko Mučalo, direktor podjetja „Jugodrv“, pripovedujeta Kitajkam v srbskem jeziku, misleč da govorita ruski, o družbenem in političnem sistemu v Jugoslaviji.

Tujci so se fotografirali pred hotelom na jesenskem soncu, nestanovitnem in vznemirljivem, ki zaliva z nekakšnim upanjem mračno panoramo Pešte z njenimi dostojanstvenimi in v vsem svojeglavimi zvoniki, neskladnimi s političnim trenutkom, toda tudi nekako obveznimi kot vertikala okorne kompozicije vele mesta.

Ura je štiri popoldne. V Budimpešti reglja- jo težki mitraljezi.

Grem na sprehod po parku vzdolž Donave. Prazne, rdeče prepleškané klopi. Njihovi poletni obiskovalci objemajo zdaj puškina kopita. Sramežljivo in plaho hodim po listju. Srečam kosa. Mirno me gleda. Jaz ga gledam vznemirjen. Nad nama zažvižga granata. Dolgo se gledava. Razmišljam...

Imre Nagy je objavil deklaracijo svoje vlade. Izpolnjene so vse najvažnejše zahteve upornikov: pogajanja s sovjetsko vlado o umiku njenih čet, delavsko samoupravljanje, likvidacija javne varnosti, zvišanje plač in ureditev norm, Košutov grb na narodnih zastavah, 15. marec bo razglašen za narodni praznik itd.

Kamion odpelje blazinice in žimnice iz hotela za ranjence. Da se življenje vrača v normalni tir, dokazuje tudi prihod miličnika v hotel in jedilni list, ki je nocoj tudi za sladokusce raznovrsten. Odhitim iz hotela, ker so mi rekli, da stoji pred njim petnajset fantov, oboroženih z brzostrelkami. To je odred narodne straže, ki pomaga vojski in vladi pri upostavljanju reda. Fantje mi pripovedujejo: Študent z vihrajočo zastavo je naskočil tank, ko so ga krogle preluknjale, je vzel zastavo drugi in skočil naprej. Padel je tudi drugi in tedaj je bila zastava že vsa mokra od krvi.

Smrt za legendo. Potrdilo klasičnega narodnega mita. Smrt dostojna občudovanja in strahu. Smrt, ki jo žali sleherni posploševanje, sleherni dodatek. Vprašam pa študenta, zdaj pripadnika narodne straže:

„Ali ste komunist?“

„Komunist sem, toda predvsem sem Madžar.“

„Kako naj to razumem?“

„Koliko dni ste že v Budimpešti?“

„Od 23. oktobra.“

„Ker ste Jugoslovani, bi me morali pravilno razumeti.“

Govorila sva v ruščini. Nehala sva se pogovarjati. Jaz pa sem ga razumel takole: socializem se bo na Madžarskem s težavo in dolgo boril, da se bo razvil in uveljavil kot dokončna oblika družbenega in narodnega življenja. Rakosyjeva birokratsko-stalinistična klika je popačila v zavesti množico idejo socializma, oskrnila njegovo zastavo, kompromitirala ime. Ne vem, če je še kje na svetu danes tako težko biti komunist kakor na Madžarskem. In drugače sem razumel študenta, ker marsikaj tudi drugače razumem kakor ti ljudje, toda...

Vsako uro prihajajo nove vesti o obešanju in ubijanju komunistov po vaseh in na podeželju Madžarske. Ljudje pripovedujejo, da prehajajo komunisti ponekod v ilegalo.

Napovedovalci radia Košut Budimpešta so danes znova postali sentimentalno patetični. Prihajajo trenutki solz, vzdihov in šepetanja. Drama se po vseh znakih sodeč umika z barikad in utrdb v tišino — med roditelje, otroke, brate in sestre, v okvir ljubezni in prijateljskega. Namesto topov in mitraljezov bodo madžarski moški in ženske tu dolgo poslušali in mislili o svoji in tuji bolesi.

Tiha je nocoj Budimpešta. Le kdaj pa kdaj se privali mimo hotela tank. To bučanje že-

leza v tišini dela vse razmišljanje o bodočnosti tega naroda, in ne samo njega, tako odgovorno, da ga skoraj ali povsem omrtviči. Nocoj je vendarle bolj moralno misliti o minulih dnevih in časih, ki so rodili zadnje dneve in zadnje noči. Ali res zadnje?

29. oktober

PONEDELJEK

Ob 10 grem v mesto, da bi ga videl in dobil na našem veleposlaništvu podrobnejše in zanesljivejše podatke o položaju. Dežuje. Na mostu so nas ustavili trije sovjetski tankisti, brž ko pa smo povedali, da smo Jugoslovani, so nas pustili naprej, ne da bi preiskali naš avto. Še nikoli nisem bil v nobenem mestu tako uren, razen morda v Moskvi leta 1954, kakor sem zdaj v Budimpešti, kjer drve po ulicah vojaški kamioni, avtomobili Rdečega križa, vmes kaka „Pobeda“ ali diplomatski avto, vsi pa z zastavami, ki jih gledajo ljudje nezaupljivo in sovražno. Sovražno ne motre avtomobilov, marveč zastave na njih. Pred trgovinami z živili stoje vrste ljudi na dežju, stoje in čakajo. Mnogi imajo črne trakove na rokavih in na zavihkih na prsih. Tramvaji ne vozijo, v ustanovah in tovarnah delo počiva. Po zidovih in ograjah vidim z apnom napisana gesla, v imenu katerih so ljudje umirali in za katera še zmerom padajo.

Na našem trgovskem odposlaništvu srečam Pribića, prisebnega in pametnega. Pribić je eden tistih naših državljanov, ki ga sploh ni prevzela panika, ki je zmerom trezno politično mislil in mislil pogumno. V teh pisarnah z enako razkošnim kakor neokusnim pohištvom mi je prijetno, kakor da sem doma. Ne utegnem pa podaljšati teh trenutkov. Z našim trgovinskim svetnikom Božo Mijatovićem in Pribićem se napotim v parlament obiskat Gerga Marosana, člana Politbiroja Madžarske partije delovnih ljudi, moža, ki so ga šele pred šestimi meseci izpustili iz ječe, ker

(Nadaljevanje na 6. strani)

Izšel je obširni program Salzburških iger

Pred par dnevi je izšel prospekt Salzburških slavnostnih iger za leto 1957. Kot vedno bodo tudi tokrat sodelovali znani dirigenti in režiserji. Herbertu Karajanu so zaupali novi uprizoritvi »Fidelia« in »Falstaffa«, iz Mozartovega repertoarja bodo dajali »Figarovo svatbo«, »Cosi fan tutte« in »Beg iz seraja«, na sporedu pa bo tudi »Elektra« Riharda Straussa pod vodstvom Dimitrija Mitropoulusa. Opero Rolfa Libermanna »Šola za žene« (po Moliéru), ki je že doživela krstno predstavo v New Yorku, bo v Salzburgu prvič v nemščini dirigiral George Szell.

Italija hoče vzbuditi zanimanje za knjigo

Za prvo trimesečje tega leta je pripravila italijanska vlada velik načrt, kako bi zanimanje za knjigo razširila med široke ljudske množice. V ta namen je podtajnik pri predsedstvu vlade Natoli sklical v Rim zastopnike vseh prefektur in jim razložil program, po katerem nameravajo posredovati ljudstvu čim več knjig.

Znano je, da v Italiji ljudje zelo malo kupujejo knjige. Prav zaradi tega se je v propagandno akcijo za vzbujanje veselja do knjig vključila tudi italijanska vlada. Načrt bo izvedel zavod za italijansko knjigo. Prirejali bodo sestanke, kjer bodo ugledni kritiki javno ocenjevali nove knjige, ki so izšle od oktobra do decembra preteklega leta. Posebna propaganda za razširjanje knjige se bo razvila tudi na italijanskih šolah. Med ljudstvom pa se bo priredilo tudi javno glasovanje: katere knjige so najboljše in katero čtivo si ljudje žele in podobno.

Makedonski slovar

Makedonci v stari Jugoslaviji niso bili priznani kot poseben narod. Srbi so Makedonijo imenovali enostavno Južna Srbi-

Od dramskih del so se že odločili za Lessingovo »Emilio Calotti« in za tradicionalnega »Slehernika«, medtem ko odločitev za kako sodobno dramo še ni padla. Trije baletni večeri, deset orkestralnih koncertov, dva koncerta sodobne glasbe, štirje solistični koncerti in pet večerov arij, pet komornih koncertov in prav toliko matinee, osem serenad in druge glasbene prireditve — vse to je dokaz, da se je program Salzburških slavnostnih iger zelo razširil, zato pa imajo slavnostne prireditve v Mozartovem rojstnem mestu tudi vedno več obiskovalcev iz vsega sveta.

ja in njihov jezik so smatrali za neko srbsko narečje. Zaradi tega so se tudi v šolah Makedonci morali učiti samo v srbskem jeziku. V resnici pa so Makedonci samostojna narodnost s svojim jezikom in kulturno tradicijo, ki so jo v preteklosti zaradi srbske nacionalistične politike bolj zanemarili.

Sele po drugi svetovni vojni, ko so si jugoslovanski narodi v skupni borbi priborili popolno svobodo in neodvisnost, so se tudi Makedonci narodno zelo razmahnili ter začeli načrtno razvijati svoj književni jezik. Pred kratkim je izšel makedonski slovar, ki vsebuje 50.000 makedonskih besed. Ta slovar vsekakor zgovorno priča, da je makedonščina samostojen jezik. Danes se v makedonskih šolah poučuje v makedonščini, makedonščino gojijo tudi v gledališčih in v književnih delih, ki jih izdajajo v makedonskem jeziku.

Narodu je treba dati možnosti, da izpopolnjuje in goji svoj jezik na vseh področjih, ne pa stremeti za uničevanjem kake narodnosti, kar se v svetu — na žalost tudi v državah, ki se štejejo med kulturno visoko razvite, dogaja še danes.

NOVE KNJIGE

Redna zbirka »Kmečke knjige«

Izšla je v nakladi 15.000 izvodov šesta redna zbirka Kmečke knjige v Ljubljani, ki si je v minulih letih pridobila mnogo naročnikov, predvsem na podeželju. Tudi letos je založba za malenkostno ceno poslala naročnikom štiri vsebinsko zanimive in koristne knjige. Najobsežnejša knjiga te zbirke je pestro urejeni Kalendar Kmečke knjige za leto 1957, ki ga je — kot vso zbirko — uredil Ignac Koprivec. Razen koledarskega dela in leposlovja ter spominskih člankov ob različnih jubilejih, prinaša razglede po svetu in po domači zemlji. V njem pa so še zgodovinske in znanstvene zanimivosti, zrna iz sodobne tehnike v kmetijstvu itd. Druga knjiga je povest Antona Ingoliča: »Ugalska dolina«, ki pripoveduje o prevaljskih železarjih. Ing. Fr. Adamič je napisal knjigo: »Obnova naših sadovnjakov«, dr. Bog. Grafenauer pa obravnava v tretjem zvezku »Zgodovine slovenskega naroda« dobo prve krize fevdalne družbe na Slovenskem od začetka kmečkih uporov do viška protestantskega gibanja. Z izjemo Ingoličeve povesti so vse knjige bogato ilustrirane.

Tudi te knjige lahko naročite v knjižarni »Naša knjiga« v Celovcu.

Bilčovs

Na Štefanovo zvečer je številno prebivalstvo iz vasi in okolice spet napolnilo dvorano pri Miklavžu. Z odra Slovenskega prosvetnega društva »Bilka« je domače občinstvo že pogosto z vso hvaležnostjo sprejemalo utrinke amaterske odrske umetnosti, bodisi v igri ali pesmi. Domači prosvetaši so nam zavestno in s predanostjo posredovali lep kulturni užitek in plemenito zabavo. Vse kaže, da ta zvrst prosvetne dejavnosti nikakor ne spada med staro šaro, temveč je vedno še in še zaželen. Odrska dejavnost na eni strani ustreza igralcem in pevcem z globokim notranjim zadoščenjem, na drugi strani pa sprejemajoče občinstvo dviga iz enolične vsakdanjosti v svet kulture in umetnosti. Povsod tam, kjer se kdo najde, ki se za stvar zavzame, je takšna dejavnost še vedno hvaležno področje naše prosvete.

Tako je bilo tudi tokrat v Bilčovsu. Zasluzni prosvetaš Janko Ogris star. je režiral igro »Mlinar in njegova hči«. Ko so igralci in igralke po vztrajnih vajah svoje vloge popolnoma obvladali, se je zgoraj navedeni večer dvignil zastor in udeleženci so z velikim odobravanjem in pritrjevanjem sledili prizoru za prizorom. Vsi so bili edini v tem, da so igralci brez izjeme igrali prav dobro. Lahko so med igralci spoznali odlične talente in spretne roke režiserja. Upoštevati je treba, da je igra zelo dolga in polna zamotanih zapletljajev in razpletljajev.

Lepi vloži na prireditvi sta bili dve posrečeni deklamaciji in pesmi, ki jih je zapel domači moški pevski zbor.

Slišali smo, da nam nameravajo naši marljivi prosvetaši ob pustnem času spet pripraviti novo prijetno presenečenje, kar nas zelo veseli. Zato ne bo odveč, če tudi na tem mestu želimo vsem bilčovskim igralcem in pevcem srečno in uspeha polno novo leto 1957.

Šmarjeta nad Pliberkom

Pri Osrbani v Šmarjeti je kmečka hiša, lepa in bela. V poslopju imajo lične prostore, gospodarita pa gostoljubna Jernej Broman in njegova žena Mila. Pri tem kmetu, ali boljše povedano v tamošnjih prostorih, je bilo v nedeljo pred novim letom živahno življenje in vrvenje. Že kakšen dan poprej so marljive roke pripravljale vse potrebno: čistili so prostore, pekli in cvrli za svatovščino, ki sta jo ta dan obhajala zelo mlada novoporočenca Gretka Šliser, p. d. Petkova, in Foltej Štefan, p. d. Haninote, oba iz Šmarjete.

V nedeljo popoldne so se v okusno okrašenih prostorih zbrali svatje, nad štirideset po številu. Kmalu je nastalo pristrčno domače vzdusje h kateremu so prispevali predvsem še fantje-godci, doma iz najbližje okolice, ki so v zelo kratkem času s svojim muzikalnim znanjem napredovali tako daleč, da igrajo danes že prav dobro. Umevno je, da s svojimi instrumenti vzpodbujajo vse k veselemu plesu. (Mimogrede omenimo, da so ti fantje igrali tudi v veliko zadovoljstvo številnega občinstva na tekmi koscev na Knaži.) Ker so tudi kuharice, vrle gospodinjke, najbolj dokazale svoje znanje, je bilo zadovoljstvo svatovskih gostov popolno. Prav tako je bila postrežba zadovoljiva in vsem je čas prehitro potekal, da je prekmalu zaslinilo sivo decembrsko jutro med razigrane ljudi.

Pozno dopoldne je že postalo, ko so se pričeli svatje razhajati. Za spremstvo so godci zaigrali še vsaki odhajajoči skupini. Mož Foltej, ki je zaposlen pri tvrdki Leitgeb v Sinči vasi, je povedel svojo mlado ženo na dom in ob skupnem ognjišču bosta preživljala lepe in včasih tudi neprijetne čase življenja. Čestitamo in želimo, da bi mnoga leta uživala neskajeno družinsko srečo!

Med naročnike, ki so v našem listu razlili svoja voščila za praznike in novo leto, se je priglasil tudi

Alojzif Mikula iz Peč pri Podklostru.

Voščilo je žal pomotoma izostalo, kar s tem popravljamo.

Vsem prijateljem in znancem med koroškimi Slovenci želita srečno novo leto in pošiljata pristrčne pozdrave

Dana in Dušan Bravničar
Ljubljana

Lepo srečanje

Klub koroških slovenskih akademikov se je poslovil od dr. Tončija Samonika

Pred kratkim smo se zbrali vsi člani Kluba koroških slovenskih akademikov na Dunaju, da se poslovimo od našega »novopečenega« doktorja Tončija Samonika, ki je dosegel doktorsko čast na veterinarski visoki šoli na Dunaju.

Ker promocija ni vsakdanja stvar, smo se radevolje odzvali Tončijevemu povabilu na poslovilni večer in sicer so se tokrat odtrgali od študija res vsi in glej zbralo se nas je kar precejšnje število — petnajst mladih koroških slovenskih akademikov.

Praznovanje je bilo povsem domače in vsak je čutil, da mu je slovenska družba v tujini prava potreba. Da smo se počutili kakor doma, je v prvi vrsti zasluga našega kolegalnega in nesebičnega člana kolega Pavla Šnabla, ki je dal ta večer na razpolago svoje prostorno, moderno urejeno stanovanje in ne samo to: poskrbel je tudi za izvrstno pijačo, ki je spravila nas vse v najboljše razpoloženje. Izrekamo mu tudi tukaj najiskrenejšo zahvalo!

V »resnem« delu programa je spregovoril predsednik Kluba kolega Marko Dumpelnik lepe besede ob slovesu našega Tončija in posebno podčrtal marljivost mladega doktorja, ki je končal študije v razmeroma kratkem času; poleg tega pa seveda nismo pozabili na njegovo uspešno in požrtvovalno delo kot dolgoletni predsednik Kluba.

Posebno razveseljivo je bilo, da smo imeli priložnost pozdraviti tudi Tončijevo mater in njegovo sestro, ki sta dali s svojo navzočnostjo večeru poseben družinski značaj. Ob tej priložnosti nismo zamudili napiti slovenski materi in padla je častna beseda: Dokler bomo imeli slovenske matere, bomo imeli tudi slovenske sinove! Zares, zavedne slovenske matere so najboljše jamstvo za novo zavedno generacijo.

Nazadnje pa je podaril predsednik Kluba našemu novemu doktorju v slovo naš simbol — slovensko zastavico z grbom v obliki knežjega kamna z inicialkami našega Kluba. »To naj Te spominja, da si Slovenec iz lepega Korotana, kjer prebi-

Šmihel nad Pliberkom

Pred nekaj tedni smo na šmihelskem pokopališču izročili materi zemlji k zadnjemu počitku telesne ostanke stare mamice Uršule Zaluberšek, stanujoče v Šmihelu. S pokojno materjo je legla v grob žena-proletarka, ki je vse življenje z veliko potrpežljivostjo in pogumom zmagovala nesete težkoče, ki ji niso ostale prihranjenne. Po neizprosnih neprilikah v življenju so se morali številni družinski člani razkropiti po širokem svetu. Zadnja leta se je skromno preživljala ob strani svoje hčerke Tine, ki je z zgledno ljubeznijo skrbela za svojo mater, čeprav sama ne živi v najboljših socialnih razmerah.

Kljub vsemu je pokojni Uršuli vse življenje utripalo pristno, pošteno in zvesto slovensko srce. Svojo narodno zavest je pokazala vedno in vsekar, kadar koli je bilo potrebno, tudi v dejavnosti. V takem duhu zavednosti je vzgajala tudi svoje ožje sorce in uspeh njene vzgoje ni izostal.

Pokojni Uršuli Zaluberšek naj bo domača zemlja lahka, žalostnim sorodnikom pa velja naše iskreno sožalje!

Sinča ves

Tik pred prazniki se je primerila na postaji v Sinči vesi usodna nesreča, ki je zahtevala človeške življenje. Železničar Alojz Sternad iz Lovank je hotel še v vagon, ko se je popoldanski osebni vlak že pomikal. Toda nesreča nikdar ne počiva; železničarju je spodletelo ter ga zaneslo pod kolesa vagona. Železno kolo ga je povzilo in nesrečni mož je zadobil smrtonosne poškodbe, ki jim je podlegel v malo trenutkih. Za hip so vlak ustavili, nato pa je vozil dalje in pustil na postaji mrtvega železniškega uslužbenca. Kmalu nato so o usodni nesreči obvestili ponesrečenčovo ženo, ki so ji bili usojeni tako žalostni prazniki.

Pokojni železničar je bil v svoji okolici poznan kot zelo dober sosed, pa tudi med svojimi delovnimi tovariši splošno priljubljen. Z žalujočo družino vsi globoko sočustvujejo.

va narod, ki je potreben zvestih in prizadevnih vodnikov« je zaključil kolega Marko.

V kratkih in lepih besedah se je zahvalil Tončej za čestitke in zastavico Kluba, zahvalil pa se je tudi vsem svojim dobitnikom in tistim, ki so mu kakor koli pomagali doseči cilj.

Prepričani smo, da se Tončej ne bo zakopal samo v svoj poklic, marveč bo ostal aktiven kulturni delavec tudi v naprej in bo ponesel zamisli mlade študentske generacije med naše ljudi.

Težko nam je pri srcu, ko nas zapuša eden najbolj delavnih kolegov Kluba, obenem pa smo veseli, da bomo imeli med našim ljudstvom enega akademika več, ki mu narodna stvar ni prazna beseda, temveč sveta dolžnost.

Pri odhodu vlakov: Srečno pot!

Nedavno tega sem na celovški postaji prvič slišal, da je prometni uradnik kot napovedovalec odhoda vlaka v smeri Schwarzach-St. Veit, Salzburg in München pristavil vljudnostno frazo: Gute Reise! To se pravi, da je želel potnikom srečno in prijetno potovanje. Vljudnostno gesto, ki je v ostalem zelo poceni, so gostje sprejeli z velikim zadovoljstvom in odobravanjem.

Uro za uro prihajajo in odhajajo vlaki, povečini tudi časovno natančno, če ni po-

KELAG ob novih cenah za električni tok

Od KELAG (Koroške elektrifikacijske delniške družbe) smo prejeli obširno poročilo k ukrepu, da je morala z januarjem 1957 izenačiti cene za tok z oblastvenim določilom cen iz leta 1951. Iz tega poročila objavljamo v izvlečku naslednje podatke:

Zvezno ministrstvo za promet in poddržavljene obrate je leta 1951 določilo cene za električni tok, ki so še danes veljavne. Kakor znano, je KELAG (Koroška elektrifikacijska delniška družba) leta 1952 prostovoljno dovolila pri določenih cenah popust, kot doprinos k prizadevanju zvezne vlade za gospodarstvo, za stabilizacijo kupne moči valute ter za zaupanje v utrjen gospodarski razvoj v bodočnosti.

19. januarja 1957
bo v Celovcu

Slovenski ples

sebnih ovir, ki povzročajo zamude, kar se tudi večkrat primeri. Hudomušni ljudje celo pravi, da so zamude pripisati pogosto tudi čustvenim prometnim uradnikom, ki pred odhodom vlakov potnikom nočejo prikrajšati prisrčnih in ganljivih prizorov pozdravljanja ter poslavljanja in še zadnjih objemov. Zato pa je uradna želja železniškega nameščenca za dobro potovanje zares zelo na mestu.

Pili so »pušelje« v gostilni Obir

Nekaj dni pred prazniki so v gostilni Obir v Celovcu praznovali mojster, polirji in delavci gradbenega podjetja Moser »likof«, ali kakor pri nas pravimo, pili so »pušelje«. Povod tega slavlja je bil, ker so do surovega stanja dokončali gradbeno dela poslopja jugoslovanskega generalnega konzulata v Celovcu v Radetzkystrasse. Razpoloženje med zbrano družbo, med katero je bil tudi zastopnik konzulata, je bilo odlično in je trajalo nekaj ur.

Razne vesti iz Koroške

Med mnogimi imeni, ki jih najdemo zapisane v celovških prijavnih uradih, je zabeležen tudi mož z imenom Hitler. Temu ni ime Adolf in tudi ni sklenil, da bi postal »Führer«. Raje se je posvetil miroljubnim poslom ter skrbi za svoj vsakdanji kruh s poštenim in koristnim delom, brez krvoprelitja in sanj o tisočletnem velenemškem »raju«.

cena mesečno za 1 tarifno obvezen prostor 9.00 šil., za 2 tarifno obvezna prostora 13.00 šil., za vsak nadaljnji tarifno obvezen prostor 7.50 šil., delovna cena za kWh 0.35 šil.

2. Za obrt (G) a) za svetlobni tok: Temeljna cena mesečno za prvih 100 W tarifno priključne vrednosti 13.50 šil., temeljna cena mesečno za vsakih začetih 50 W nadaljnje tarifno priključne vrednosti 4.50 šil., delovna cena za kWh 0.50 šil., za energijski tok: Temeljna cena za prvih 500 W tarifno priključne vrednosti 19.00 šil., temeljna cena mesečno za vsakih 500 W nadaljnje tarifno priključne vrednosti 4.80 šil., delovna cena za kWh 0.50 šil.

3. Za kmetijstvo (L) Tarifa I (L 50): Temeljna cena mesečno za prve tri hektarje tarifno obvezne orne zemlje 16.50 šil., temeljna cena mesečno za vsak nadaljnji hektar tarifno obvezne orne zemlje 2.20 šil., delovna cena za kWh 0.50 šil. Tarifa II (L 35): Temeljna cena mesečno za prve tri hektarje tarifno obvezne orne zemlje 21.00 šil., temeljna cena mesečno za vsak nadaljnji hektar tarifno obvezne orne zemlje 2.50 šil., delovna cena za kWh 0.35 šil.

4. Za odjemalce na drobno (K): Delovna cena za svetlobni tok za kWh 2.50 šil., delovna cena za energijski tok za kWh 1.40 šil., delovna cena za svetlobni in energijski tok (mešana cena) 2.00 šilinga.

KELAG se zaveda, da ukinitve dose-danjega popusta ne bo vzbudila veselja, prosi pa svoje odjemalce toka za blagohotno razumevanje tega ukrepa, ki je bil nujen spričo nakazanega razvoja cen. Družba zagotavlja, da bo razumevanje odjemalcev tako smatrala razumno obveznost za pospešeno prizadevanje na področju elektrifikacije v korist in napredek vsega gospodarstva.

KOLEDARI

Petek, 4. januar: Tit, škof
Sobota, 5. januar: Telesfor
Nedelja, 6. januar: Sv. tr. kr.
Ponedeljek, 7. januar: Valentin
Torek, 8. januar: Severin
Sreda, 9. januar: Julijan
Četrtek, 10. januar: Pavel pušč.

Zasnežilo me je ...

Tisto leto je zgodaj zapadel sneg. Že konec novembra ga je bilo kake pol metra. V decembru pa je še večkrat snežilo. Zelo sem užival, kadar so padale snežinke in se rahlo spuščale na tla.

Bilo mi je dvanajst let. Kadar je snežilo sem bil skoraj vedno zunaj in opazoval vse okoli hiše. V tem času se je zelo spremenilo. Dogodilo pa se je, da sem moral nekega dne iti k čevljarju po očetove škornje, ki so bili pri popravilu. Rad sem šel z doma. Ko sem odhajal na dolgo pot — saj je bilo od nas do čevljarja dve uri hoda — še ni snežilo. Oče in mati sta me opozorila, naj hitro hodim, ker zna biti, da bo snežilo. In res je polagoma začelo zopet padati. Od minute do minute se je stopnjevalo in snežinke so se v debelih kosmičih trgale z neba. To bo lušno, sem si mislil.

Do čevljarja sem hodil cele tri ure. Med potjo sem opazoval zasnežena drevesa, ki so se šibila pod težo snega. Tu in tam sem hudomušno potegnil za to ali ono vejo in užival ob tem, ko se je sneg v velikih gmotah usipal na tla. Kako lušno je bilo to. Tam zopet sem videl srno, ki se je le s težavo prerivala skozi debelo snežno odejo. Koničaste noge so se ji zarile prav do trebuha v sneg. Zasmilil se mi je tudi zajec, ki se je skušal s sunkovitimi skoki preriti naprej, nekam... Tudi ptice so plašno preletavale sivo nebo, letele so nekam, kjer naj bi bilo nekaj hrane za prazna grla. Morda jih kje čaka smrt, ker ne

bodo dobile hrane. Vse te živali so se mi zasmilile in rad bi jim pomagal...

Vse to sem opazoval in zraven pozabil, da se tudi sam nahajam v zelo kočljivem položaju. Pri čevljarju sem hitro dobil očetove škornje in se napotil domov. Kmalu pa sem opazil, da v tem snegu le počasi pridem naprej. Že mi je bilo žal, da sem prej tako počasi hodil. Pred očmi so mi začele plesati različne slike iz zgodbe o ljudeh, ki so umrli v snegu in mrazu, v viharju in metežih.

Začel sem hiteti in pot mi je začel liti po hrbtu. Sneg pa je še vedno padal v debelih kosmičih, nad pokrajino se je začel razgrinjati mrak, ki se je grozeče hitro širil. Tokrat sem si želel, da bi bil doma, da ne bi snežilo. Tako sem si želel očetovega in materinega varstva. A bil sem tako sam sredi te groze. Postajalo je vse huje. Noge so mi začele pešati, škornje sem komaj še držal v rokah. Dvakrat sem že padel, a zopet vstal in tavajoče korakal naprej.

Kaj naj storim? Klical bi, vendar bi bilo zamanj, ker je bilo vse naokrog tako tiho, tako zapuščeno, vse zavito v temo in gozd. Visoka drevesa so se dvigala kot grozeče pošasti — črne in bele. Tu in tam je težko zahreščalo. Veje so pokale,

ker niso bile več kos teži, ki je legala na vse, kar je bilo brez strehe. Najprej je zahreščalo, nato pa zamolklo udarilo ob tla. Vzbujało je grozo. Od strahu sem že čisto opešal. Vse pogosteje sem padal, kar me je tako utrudilo, da sem naenkrat mirno obsedel na tleh in se hotel spočiti. Ugodno mi je bilo sedeti v snegu, ki se mi je tokrat zdel še bolj mehak. Počutil

sem se kot v postelji. Tudi toplo mi je bilo, in to še od hoje. Škornje sem položil poleg sebe. Imel sem namen samo malo se spočiti, pri tem pa čisto pozabil, da je ravno to lahko usodno.

Popolna tema je bila. Izmučen sem sedel v snegu. Medtem ko sem mislil, da bom vstal in šel naprej, sem zaspal in...

Drugi dan sem se prebudil doma v postelji. Vročina me je kuhala. Dobil sem pljučnico. Mati je zaskrbljena in vsa žalostna stala ob moji postelji. Hudo bolan sem moral biti. Po nekaj tednih sem končno okreval.

Ko sem bil že docela ozdravljen, sta mi oče in mati povedala, da me je oče našel spečega in napol zmrzlega na poti. Šel me je namreč z lučjo iskati, ker je slutil nevarnost. Sam sem bil kriv, ker nisem ubogal staršev in le počasi hodil. Ako se bo tudi vam tako godilo, da vas bo na poti zalotil sneg, me ne posnemajte, ampak hitite proti domu, ker le tu ste varni.

M. A.

Kdo je najbolj varčen?

Neki Škot je imel hčerko edinko. Ta mu je toliko dorasla, da je bila že godna za ženitev. Takoj so se začeli zanimati zanjo trije ženini. Škot, ki je bil znan kot zelo varčen, se je hotel tudi pri ženinih prepričati, kateri je najbolj varčen, ker le ta bi dobil njegovo hčerko.

Pozval jih je: »Mladenci, kakšen je vaš odnos do varčevanja!«

Prvi ženin je začel: »Sploh se ne vozim s tramvajem in s tem prihranim vsak mesec dvajset funtov.«

Drugi ga je prekinil: »Oprostite, dovolite, da ugasmem luč, škoda je elektrike, prav lahko se pogovarjamo v temi.«

Ugasnil je luč in razgovor se je nadaljeval. Ko se je oče že odločil, da da svojo hčerko drugemu ženinu, in vstal, da prižge luč, tedaj:

»Počakajte trenutek!«

»Zakaj?«

»Da oblečem hlače. V temi sem si jih slekel, da se ne bi zmečkale.«

Tretji je dobil hčerko.

Obisk iz severnih pokrajin

Kaj menite, kako bi se počutili eskimski otroci, če bi prišli v naše kraje? Razen ledu in snega bi jim bilo vse neznano. Čudili bi se vsaki malenkosti, ki je za nas vsakdanjost.

Najprej bi odkrili prah pod nogami. Prah? Kaj pa je to? Sklonili bi se, ga zajeli polno prgišče in ga začudeno presipali iz roke v roko.

Potem bi zapazili travo na travniku ali kjer koli. Spet bi sledilo vprašanje: Kaj pa je to? Kakšna barva je to? Zelena? bi se vprašali. Vrgli bi se na travo in se valjali po njej. Radovedno bi jo opazovali in jo nežno božali. Ne bi je trgali, posebno pa ne bi storili nič žalega pisanim cvetkam. Buljili bi vanje in občudovali njihovo lepoto, ki je mi skorajda ne opazimo. Če bi opazili gosenco ali kako drugo drobno živo bitje, bi poskakovali od veselja in bi zelo previdno hodili okoli nje, da je ne bi pohodili.

Na Danskem so poskušali otroke iz Grönlanda privaditi na evropske razmere. Ta poizkus je za Dansko zelo važen, ker je Grönland njena dežela. Vtisi otrok iz dežele večnega ledu so bili zelo zanimivi. Opazili so, da jih posebno zanimajo pajki, ker so o njih čitali v narodnih pesmih, sicer pa jih nikoli niso videli. Vse žepne suknjičih so napolnili s pajki. Če so hoteli komu napraviti posebno veselje, so mu darovali pajka.

Mali Eskimi so se edino v vodi počutili kakor doma. V nji so se obračali kakor tju lenji, uživali so v valovih. Če pa so se morali okopati v kadi, so brž zlezli iz nje in se niso vrnili več vanjo. Eskimski malčki so radi jedli vse kakor evropski otroci. Ena razlika pa je bila in sicer: nikakor niso mogli jesti kumarice. Kumarice so jim bile strašno odvratne.

Vzgojitelji si niso mogli želeli boljsh učencev, kot so eskimski otroci. Po cele ure so mirno sedeli. Če bi se morali premakniti s svojega mesta, so jim morali to posebej reči. Tudi zdravnik ni imel nobenih težav, kadar je moral pregledati malega Eskima. Nikoli niso opazili, da bi se kak Eskimec jokalo. Zdi se, da sploh ne poznajo solz. Redkokdaj jim je obraz žalosten. Skoraj vedno se smejejo. Posebno so bili navdušeni, kadar je deževalo. Zdelo se jim je, da se je odprlo nebo nad njimi.

Če bi preživeli nekaj dni med eskimskimi otroki, potem bi se šele zavedli kako čudovit je svet okoli nas. Ker ga vsak dan gledamo, teh lepote niti ne opazamo.

UGANKA

Kaj je laže od peresa najmanjšega ptička?

(esarep 10d)

F. S. FINŽGAR

POD SVOBODNIM SONCEM

PRVA KNJIGA POVEST DAVNIH DEDOV

PRVO POGlavJE

Od vzhoda, severa in zapada so se zgrinjali vojščaki. Dan na dan so se vračali na znojnih konjičih sli v gradišče in naznanjali starosti Svarunu, da so dobro opravili. Potem so posedali po dvorišču in polegali krog ognjev. Hlapci so jim rezali kose pečenih koštrunov z ražnja; Ljubinica, staroste Svaruna lepa hči, jim je točila medu in obdarovala vsakega s kožuščkom iz bele jagnjičevine. Sin Iztok pa je za slehernim poslaneom odjezdil iz gradišča in hitel prihajajočim vojščakom naproti.

»Svetovit te je navdahnul, starešina, vile so vas pospremile, hrabri vojščaki, da ste pregazili močvirja, da ste preplezali gorska sedla in prišli do gradišča staroste — mojega očeta Svaruna, ki vas zahvaljuje in pozdravlja!«

Tako je nagovarjal mladi Iztok, Svarunov sin, čete Slovenov, ki so se zbirale v dolini krog gradišča. Vsak trenutek so se pobilskavala kopja iz hrastovega gozda, v poznem večeru so zagorevale plamenice — in Iztok se ni utrudil. Vsako četo

je pozdravil v imenu staroste, vsakega starešino povedel v gradišče, kjer so dobili prigrizkov in počitka pa prijaznih besed in pozdravov veliko.

Dolina krog gradišča se je napolnila s šotori. Po ravnini je plapolalo ponoči jezero ognjev, donele so bojne pesmi, meketali ovni in ovce, mukali so junci, ko so jih tirali v zákol. Naokrog pa so porazgavali konji in mulili usehlo travo. Zakaj v dežel je prišla pozna jesen.

V gradišču se je izprehajal po okopu Svarun, sivoglavi starosta Slovenov. Ljubinica mu je bila stkala iz belega lanu mehko haljo. Za krog ledij mu je bila šešila gorkih jagnjičevin, a stara pléča mu odela z najlepšo ovnoovo kožo.

Ko se mu je oko potopilo v morje ognjev, so se zravnila široka, od let upognjena pleča. Dvignil je pest in zamahnil proti jugu.

»Hilbudij, Hilbudij — tat naše svobode! Ti moč Bizantincev, ti naša groza, oj, tale ogenj te požre, tale ogenj opali tvoje orle — Hilbudij, hlapec črnih besov! Svarun, siv in star in upognjen, stisne svoja ledja z jermenom od bivola in najtežji meč obesi nanj — pa gre na vojsko zoper tebe, da zasije Slovenom zopet svobodno sonce!«

Obe pesti je dvignil starec, mišice na rokah so se vzvalovile, oko je odsevalo kakor ognji iz doline.

Počasi pa so se pesti razklenile, odprte

roke so se dvignile še više; ozrl se je s pepelastim obrazom proti vzhodu in s tresočim se glasom vzdihnil:

»Svarog, usmili se nas! Perun, udari ga! Morana, prizanesi meni, prizanesi vojščakom! Groblje belih kosti mojih sinov leže od jastrebov raztrošene po deželi, koder hodi Hilbudij. Morana, usmili se, dosti imaš žrtev!«

Svarunu se je utrnila solza in kanila na belo brado, prva solza za prvega sina — in še druga in tretja — in deveta — za devetega sina, katere so mu poklali meči Hilbudijevih vojakov. Starosta se je tresel, koleno je klecnilo in v bridki žalosti je sedel na okope.

»Oče, ne jokaj! Poglej ognje! Prišli so mladi vojščaki, prinesli so loke, ki prožijo strelice kakor Perun z neba silne bliske. Oče, mi zmagamo! Perun je z nami!«

Iztok je dvignil očeta.

»Morda še ti, edini moj...« Nemo sta odšla z okopov.

V dolini so ognji zamižali, hrup je potihnil, meketanje ovnov je umolknilo, na nebu so gorele mirne zvezde. Razžarilo se je krasno jutro. Spomladaj vstajajo take zore. Svarun se je dvignil z ležišča, ki je bilo pogrnjeno z mehkim krznom. Na njegovem obrazu se je svetilo nekaj jutrnjega, kakor bi legla luč preko sivih skal. Radostno je pozdravil dan, veliko upanje se mu je zbudilo v srcu.

»Jeseni — pa tako jutro! Vse solzno od

same rdeče radosti, kakor bi Devana hodila po pašnikih in mimo brstečega žita. Srečo oznanja tako jutro, ki je določeno daritvi.«

Starosta se je dvignil in krepko udaril z drobnim kijem po leseni steni.

Hipoma je stal pred njim mladeč, močan, golih, rjavih prsi, dolgih, rdečkastih las. Ob pasu mu je visel na lanenem konopcu kozlovski rog.

»Krok, pozovi rogove, vedi jih na okope, glasno zatrobite, da se zbero vojščaki krog žrtvenika. Bogovi so se mi nasmehnili iz zarje. Hitimo z obetom!«

Krok je odšel; ni preteklo, da bi obrnil plug na ozárah in ga zastavil za novo brazdo, pa je zagrmelo in zabučalo krog in krog po okopu. Sunkoma kakor udarci so peli zakrivljeni kozlovski rogovi — vsa dolina je tonila v jeki; glasovi rogov so pluli do gorá po orumenelem hrastju in bukovju.

V dolini se je zganilo, kakor bi posijalo veselo sonce na neizmerno mravljíšče. Izpod šotorov so se usipali vojščaki; pripenjali so si meče z debelimi jermeni, tule, natrcane s strelkami, so si obešali mladci na pleča, z levico so segali po lokih. Možje, kakor hrasti, porasli po širokih prsih, so izdirali dolga kopja iz mehke zemlje in sulice so zableščale v soncu. Starešine so klicale svojce, rjave gruce na pol golih borcev so se zgrinjale krog vojvod. Vsaka gruča je bila pestra od ko-

SEDEM DNI V BUDIMPEŠTI

(Nadaljevanje s 3. strani)

je bil kot član Politbiroja CK aretiran kot angleško-jugoslovanski vohun in obsojen na smrt, pozneje pa so ga pomilostili na doživetno ječo. Sedel je 6 let, potem pa so ga v njegovo veliko presenečenje izpustili.

V trenutku, ko narekujem te strani dnevnika, je Gerge Marosan član revolucionarne delavskokmečke vlade Janosa Kadarja. Gremo po budimpeštanskih ulicah proti parlamentu, v katerem imata zdaj sedež vlada in Centralni komite. Sovjetski vojak nas puščajo naprej, ulice pa so polne tankov, topov, oklopnikov, podrtih brzojavnih drogov, sežganih avtomobilov, stročnic, pločevinastih škafel za mitraljezko municijo, stekla z razbitih oken ter ostale vojne ropotije in drobnarije z mestnega bojišča. Ljudje pritiskajo na avto, ki brezplačno razdeljuje današnji „Szabad Nep“. Vzamemo ga tudi mi in vtem ko čakamo na razpravo, nama tovariš Mijatović prevaja članek, ki je pravzaprav odgovor moskovski „Pravdi“ na njeno pisanje o vstaji na Madžarskem. Dežuje naprej. Ljudje so razburjeni, vse nekam hiti s praznimi ali na pol praznimi torbami. Hodimo počasi, previdno, slišimo rafale in spet obstanemo. Gledam: pes buldog razkročenih nog leži na hodniku in hlastno liže sesedeno kri.

Veliki trg pred parlamentom je zdaj prazen, in moker. Ni prazen, čeprav je moker, kajti to je prostor, nad katerim žvižgajo krogle, okrog njega in pri parlamentu stoje gručice sovjetskih tankov, okrog njega so skopani plitvi strelski jarki, v njih pa stoje težki mitraljezi in leže stročnice raznih kalibrov. Bolj vznemirjeni spričo trenutka in cilja kot pa prestrašeni gremo skoz ta prostor, se plazimo pod topovskimi cevmi in tanki. Spremlja nas sovjetski oficir, in tako stopamo po hodnikih, razoranah od granat. Pogledam na stopnico, na kateri sem stal dne 23. oktobra zvečer in gledal veliko množico na trgu. Ali so ostala živa tista dekleta, ki so mi postregla s hrushkami? Ali so živi tisti fantje? Med tankom in enim izmed stranskih vrat parlamenta smo čakali kakih deset minut, dokler ni prišel s sovjetskim oficirjem mož v plašču, mlad, strogo ljubezniv in nam rekel:

„Mislim, da ste vi prvi tujci v civilu, ki prihajate po 23. oktobru v parlament.“

Smeje smo se mu zahvalili, ker smo opazili, da drži z roko v žepu plašča revolver, nič kaj diskretno obrnjen na desno, proti nam. Vendar pa smo mu rekli, naj vzame roko iz žepa. Čez da smo Jugoslovani in da nismo prišli s slabimi nameni. Nasmehnil se je, revolver pa je še kar naprej stiskal v roki. Dolgo smo hodili po hodnikih tega velikankega poslopja, zgrajenega v dneh slave in veličine Avstro-Ogrske, arhitektonsko lepega, trdnega, večnega. Hodili smo po stročnicah in steklu z razbitih oken, gledali stene, posute s sledovi krogel, in sovjetske vojske z mitraljezi na vogalih hodnikov, pred dvigali in pred vrati. Po dolgem tavanju po zamotanih hodnikih smo nanosled prispeli v pisarno Zoltana Vesa, člana CK PMD, predsednika Zadrugne zveze Madžarske, zdaj pa komisarja za prehrano Budimpešte.

Mož je brez samoveznice, ves pomečkan, neobrit, okrog njega se suče več zelo neljubeznivih fantov, celo s sledovi sovraštva na obrazu. Nekateri so obuti v škornje in oblečeni v obleko, ki je že klasična in obvezna

za določeno vrsto filmov. Zoltan nam pristrčno seže v roko, nas povabi v svoj kabinet in nam začne pripovedovati o svojih člankih po obisku v Jugoslaviji, ki jih zaradi pozitivne ocene naših razmer v „Szabad Nepu“ niso hoteli objaviti. Spričo razvoja dogodkov je zelo zaskrbljen. Prineso mu kovček s perilom, odide, da se preobleče in obrije.

Vstopi Gerge Marosan, mož, ki je bil podpredsednik vlade in član Politbiroja, zdaj pa je spet član najvišjega političnega foruma Madžarske, pred vsemi temi funkcijami pa

Tudi mnoge ženske so bile aktivno vključene v tragične dogodke

generalni sekretar Socialnodemokratske stranke Madžarske in še prej sindikalni delavec in pek. Njegov obraz z modrimi očmi in trdimi sivimi lasmi kaže izredno stroge poteze. Na takšnem obrazu, kakor je njegov, težko uganete leta in v trenutku, ko poslušam regljanje strojnic v mestu, ga ne vprašujem po letih, marveč ga poslušam, kako sistematično, logično in na primerih razvija svojo koncepcijo in svojo sodbo o Madžarski zadnjih dni. Med drugim omenja, da je agitator in da dela v množicah, jaz pa spoznam, da je spreten govornik s slogom starega delavskega in sindikalnega borca.

Marosana in Zoltana smo bolj poslušali, kakor sami govorili. Tako smo ostali skoraj tri ure v kabinetu madžarskega parlamenta. Pokadil sem dvajset svojih, potem pa še nekaj Marosanovih cigaret. Marosan je rekel „cigarete, ki jih kadi ljudstvo“. Vzel sem še zadnje, kar jih je bilo ostalo v njegovem zavrtku, ne da bi jih pokadil, marveč za spomin, potem pa smo se pristrčno poslovili. V žepih pa smo imeli stročnice mitraljezkih nabojev, ki smo jih bili pobrali na hodniku. V sekretarski sobi Zoltanovega kabineta smo našli 15 delavcev, delegacijo delavskega sveta, ki je prišla s svojimi zahtevami. Povedali so nam, kdo so, mi smo se jim predstavili, in pristrčno so nas pozdravili. Ko sem odhajal, sem pomislil na Smolni leta 1917. Ali je upravičena ta primerjava, ali je bilo kaj razlogov zanj? Nekaj drži: nerreča bi bila, da bi

v ta in takšen parlament ne prihajali delavci; bila pa bi sreča, ko ne bi morali priti.

Potem smo se z avtomobilom vozili po okrajih Budimpešte, v katerih so divjali najhujši boji. Vznemirjen spričo obiska in pogovorov v parlamentu se zavedam, da je za vse to, kar zdaj vidim, enako natančen kakor banalen en sam pojem: klasičen prizor bojišča v mestu. Vse vzdušje opozarja človeka na to, da spopadi tu še niso končani.

V našem veleposlaništvu gneča. Tudi ljudje, ki niso diplomati, so zdaj diplomati. Toda diplomati so zdaj najmanj podobni diplomatom. Spomnil sem se neke partizanske komande področja v dneh sovražne ofenzive.

V hotel sem se vrnil v mraku, s skrajno pesimističnimi ocenami položaja nekega pisatelja. Beležim te mračne, v presledkih komaj izgovorjene besede:

„Usoda socializma na Madžarskem je negotova, visi na nitki. Naj vam nihče ne govori, da ima vlada kakršnokoli kontrolo nad podeželjem. Uporniške vlade za vso deželo nimamo, imamo pa uporniške odbore za posamezna področja. Zanesljivo vem, da iz nekaterih takšnih odborov mečejo komuniste. Mnogi partijski delavci terena prehajajo v ilegalo. Niso pa vsi rakosijevci. Zdaj je baje ves svet zaskrbljen za usodo Madžarske. Jaz vam pa pravim, da zdaj nič tako ne škoduje Madžarski kakor te tuje skrbi. To velja za politiko vlad zahodnih dežel in njihovo propagando, za gledišča radio Moskve, „Pravde“, za češkoslovaško in romunsko propagando. Vse to vpliva škodljivo, vse to je protimadžarsko. V madžarski krvi hoče zdaj vsakdo ujeti svojo ribico... A vsi nam ponujajo svobodo. To ni prvi primer v zgodovini, da je težko biti Madžar. Brez zanosa pa vam pravim: blagor vam, da danes niste Madžar.“

Radijska postaja „Svobodna Evropa“ poziva madžarski narod, naj nadaljuje svoj boj in naj ne verjame vladi Imra Nagya.

Gomulka in Cyrankiewicz sta poslala pozdrav novi vladi Imra Nagya.

Glasi madžarske vojske je objavilo naredbro o odpravi naziva „tovariš“ v vojski in predpisuje nov naziv „priatelj“. Opozorili so me na več člankov v tem časniku. Same romantične in nacionalistične fraze, nobene besede o socialistični bodočnosti Madžarske.

Nocoj je vlada razglasila, da se začno sovjetske čete jutri ob devetih umikati iz Budimpešte. Menda v svoje vojašnice. Vlada sporoča, da je navezala stike z uporniški odbori. Vse kaže, da so bitke prenehale. V Budimpešti so upostavili celo po okrajih revolucionarne odbore, ki naj pomagajo vladi urediti razmere.

Radio Beograd je v svoji večerajšnji oddaji prenašal Titovo poslaničco, namenjeno madžarskemu narodu, podprl vlado Imra Nagya in pozval ljudstvo, naj opusti bratomor-

no vojno. Napredni Madžari, vsi, ki podpirajo vlado Imra Nagya, so bili zelo veseli in svojo radost so sporočali vsem nam Jugoslovonom.

Tovariši iz Beograda in Zrenjanina odpotujejo jutri zjutraj ob sedmih z avtomobili v koloni ki jo organizira francosko veleposlaništvo. Vabilo, naj se odpeljem z njimi, odklonim. Videti hočem konec te drame. Želim ji srečen konec, če drama sploh lahko ima srečen konec. Če se tako zgodi, tedaj to, vsaj za literaturo, sploh ni drama.

Sovjetski profesor Sidorov mi pravi užaljeno in v trdnem prepričanju:

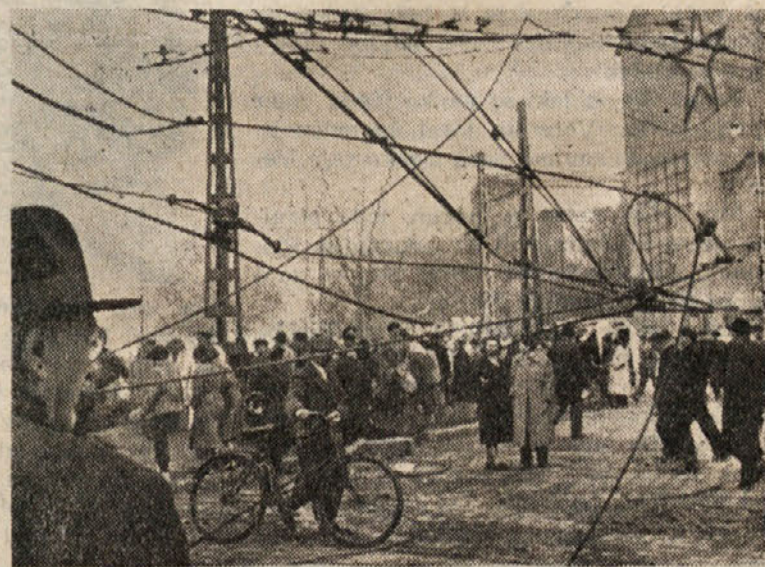
„Iz česa Madžari sklepajo, da Madžarska doslej ni bila neodvisna in enakopravna država s Sovjetsko zvezo in drugimi deželami ljudske demokracije? Logika dogodkov bo potrdila, da je ta vstaja naperjena proti socializmu. No, to bomo videli.“

Da ni imel profesor Sidorov že od 23. oktobra takšnega mnenja o dogodkih na Madžarskem, bi se morda moji nazori v tem trenutku manj razlikovali od njegovih. Madžarski komunist, ki je poslušal najin pogovor, pa mi pravi:

„Nikakor ne morem razumeti, da sovjetska vlada ne uvidi, da gledišča njene propagande proti madžarski vstaji samo razplamtavajo protisovjetsko razpoloženje pri nas. Njihova propaganda je morda napravila madžarsko-sovjetskim stikom več škode kakor kdaj koli. Ljudstvo je užaljeno in ogorčeno.“

Zabeležim lahko majhno radost današnjega dne, morda pravo človeško radost tega dne, katerega začetka se ne morem spomniti. Sobarica, ki mi pospravlja sobo in ki je članica delavskega sveta, kar naprej prihaja in mi ponuja usluge. Oprala mi je srajce, čeprav tega nisem želel, in mi jih zlikala tako vestno in lepo, da tudi stari in zahtevni samci ne bi mogli tu ničesar pripomniti. Zahvalil sem se ji, ona pa je vztrajno hotela govoriti z menoj. Ruškega jezika ne zna, jaz pa ne znam madžarskega. Tako sva se pogovarjala s tistimi mednarodnimi kretnjami za sporazumevanje, ki nikakor niso samo sredstvo gluhozemelj. Govorila nisva o perilu in nogavicah. Pokazala mi je fotografijo sina in vnuka in pri tem bridko jokala. Razumel sem, da v tem trenutku ne ve, ali sta še živa. Radost spričo pozornosti te stare, izčrpane žene je postala žalost.

(Nadaljevanje sledi)

Posebno prizadeta so bila velika mesta, kjer so se znašli prebivalci sredi splošnega opustošenja

žuhovine, ki jim je visela ob ledjih in čez pleča. Beli jarmjčiči, črni ovni, rjavi medvedje, lisice in risi, bobrovina in vidrnja dlaka, pa tudi belo pražnje — vse se je družilo in valovalo.

Se enkrat so zadoneli rogovi z okopov, sto in sto vzklizov stoterih starešin jim je odgovorilo iz doline. Tedaj so se zdrmile gručice, kakor bi na morje udaril vihar, in vsi ti pisani valovi so se zganili in zapluli proti majhni groblji, na kateri je otesala mogočna lipa rumeno listje z vej in ga stlala na žrtvenik, kjer je gorel ogenj.

Ukresala sta ga Iztok in Liubinka. Njunji lici sta bili slovesni, roké sta držala prekrižane na prsih in zrla v plamen na oltarju. Ko je zahrumelo v dolini, ko so se zganile čete vojščakov, se je ozrl Iztok od ognja. Njegovo oko je kar žarelo od veselja. Liubinka se je okrenila proti vzhodu; na njenem snežnobelem platnu so vztrepotali sončni žarki, ki so se ji usuli na bujne, z jesenskim cvetjem prepletene lasé. Pogledali so ji v oči, pa so vztrepotali od sramu. Zakaj odsvit teh oči je bil čistejši kakor samo višnje sonce. Njene ustnice so se premikale in prosile bogove za vrle vojščake.

Krok je zatrobil z visokim, slovesnim glasom. Vse glavé so se obrnile proti gradšču. Skozi močno zatvornico se je prikazal z okopov starosta Svarun. Bela halja se je lila po visoki postavi do tal. Po-

nosna in mogočna je bila ta postava. Hrbet ni bil upognjen, z dvignjeno glavo je stopal krepko pred zborom najstarejših starešin. Bili so brez mečev — svečeniki. Za trenutek je zašumelo in vzkliznilo med vojščaki, pa takoj je vse umolknilo v globoki pobožnosti. Svarun, starešina in svečenik, se je bližal žrtveniku.

Vsi starešine so stopili okrog oltarja in podajali Svarunu obov, da bi jih položil na ogenj.

Vsul je v plamene najlepše pšenice, na žerjavico je izlil dehtečega olja, ki so ga prinesli azijski trgovci iz Črnege morja; hlapci so zaklali belo jagnje, starešine so ga položili na grmado. Darove so objeli zublji, visoko se je dvigal ogenj, veje na lipi so se pripogibale, naokrog je zadišalo. Vsi so z velikim spoštovanjem odstopili od ognja. Samo Svarun je ostal: siva glava se mu je sklonila na prsi, da se je lice domalega skrilo v dolgo, belo brado. Molk... Vsak list, ki je padel z lipe, se je slišal. Noben vojščak ni škrtnil z mečem, kopje ni udarilo ob kopje, tetiva na loku ni breknila. Kakor vkopana je stala vojska krog groblje.

Tedaj je Svarun razprostrl roké. Visoko jih je dvignil; vojščaki so pripognili glave.

»Daždbog mogočni, ki odpiráš roko in seješ setve in polniš hrame, ki plodiš črede ovác in pitaš goved, usmili se nas! Ne daj, da bi bili prazni tvoji žrtveniki, ko

bi nam sovražnik poteptal njive, ugrabil goved, odgnal ovce. Usmili se nas! Veles, ki čuvaš pašnike, odvrni sovražno kopito od zelenih trat! Perun, sproži strel in grom, ukroti bese, nadeni Morani vrvi, da nam prizanese — dovolj ji bodi naših mrtvih sinov! Svetovit, ki gledaš z enim samim očesom po vsej zemlji, pokaži nam sovražnika, da ga uzro naše strelice, da ga zadene kopje in mu naše sekire razkoljejo glavo. Usmili se nas!«

Svarun je umolknil; roké so se mu tresle, s hrepenečo prošnjo mu je plulo oko proti soncu.

Kar potegne piš, lipa zašumi, listje se ospe na oltar, na svečenike. Vojska se zgane in vztrepeta. Kakor da se je zveselila vsa dolina in da hoče zavriskati. Zamolkel krik jekne iz množice. Svarun se veselo obrne proti vojski.

»Bogovi so nas čuli!«

Obrazi so se zjasnili, roké so se oklenile mečev in kopij, završalo in zašumelo je, kakor bi planil ogenj v suho goščavo.

»Bogovi so nas čuli! Z nami pojdejo, da nam pokažejo njega, ki je zaslonil pot rodu Slovencev; ki nam je obsenčil svobodno sonce in se usedel kakor ris na Donavo, da bi pil kri Slovencev. In pije jo že tri leta. Čez Donavo hodi predrzni Hilbudij in išče naše govede in naših ovác, kolje naše svobodne sinove in jih vklepa. Požrešnemu Bizantincu diši naša zemlja. Toda veste, bratje, da smo Slovenci vajeni

zemlje pridobivati, ne pa dajati. Zato prisezimo maščevanje sinovom in naši zemlji, maščevanje bogovom, ki jih Bizanc zaničuje. Dokler je kaj sonca, dokler je kaj kopij in strel in mečev, se Sloven ne poda! Smrt Hilbudiju!«

Starec je umolknil, kakor bi mu gnev zadrnil grlo. Vojska je molčala — pa samo trenutek. Nato je zagrmelo, kakor bi izbruhnil vulkan iz osrčja zemlje. Gozdi kopij so se dvignili, polni tuli so zarožljali, tetive na lokih so zabrnele; visoko nad glavami so se bliskali meči. Če bi mignil, bi se utrgala ta vojska kakor plaz. Gole prsi bi se postavile kakor zid, bizantinski oklepi bi ječali pod sunki kopij, ki jih prožijo te strašne mišice. Krik je donel do neba, vse se je gibalo, kakor bi trgala zver verigo in hlepela, da plane in zmendra vse, kar sreča. Svarunovo lice pa se je smehljal, sončni žarki so veselo trepetali v njegovih belih kodrih.

DRUGO POGLAVJE

Donava se je lesketala v medli mesečini. Valila se je in plazila, kakor bi se vila velikanska svetloluskinasta žival skozi visoko trstje in bičevje. Neslišno je polzelo mogočno vodovje. Da ni včasih pljusknilo iz vode, da se ni ob bregu pripogibalo jelševje in trstje, bi človek ne sodil, da je to živa voda.

(Se nadaljuje)

Na pragu novega leta

V teh dneh, ko nas zapuša staro leto in stopamo na prag novega, pregledujemo dogodke, ki so za nami, ocenjujemo položaj in upiramo oči v bodočnost. Ne samo iz ust, iz srca vsakega razsodnega človeka prihaja v teh dneh želja, da bi v tem letu pri nas in v svetu prišlo do tako potrebnega medsebojnega razumevanja za človeka vredno življenje in sožitje ljudi vseh slojev in narodnosti. Milijoni delovnih ljudi po širnem svetu želijo to iz srca in nočejo nič drugega kakor mir, enakopravnost, uravnane socialne in gospodarske razmere. Z nami vred živijo, delajo in donirajo, da bi se v tem letu spet približali izpolnitvi te želje.

Prizadevanje za medsebojno razumevanje, za mir ter uravnane socialne in gospodarske razmere prihaja posebno iz srca kmečkih delovnih ljudi. Nam ne grozijo samo posledice političnih trenj v svetu, nas skrbi tudi notranji gospodarski razvoj v naši državi. Čedalje bolj očitno postaja, da po sedanjosti poti gospodarskega razvoja in odnosov na vasi drvim v neizbežno propadanje naših kmetij.

Že leta nam praksa gospodarske politike v naši državi nalaga nova in nova bremena, ne da bi bili v pripadajoči meri deležni njenih dobrin. Naši življenjski pogoji se slabšajo iz leta v leto. Politika odkupa in cen za kmečko blago nas čedalje bolj izpostavlja nenasitni poželjivosti privatnih velepodjetnikov, prekupevalcev in veleposestnikov. Po zaslužku za svoje delo smo v primerjavi z drugimi poklicnimi skupinami čedalje na slabšem. Kmetijska pospeševalna služba našega poklicnega zastopstva — kmetijske zbornice — se ustavlja na urejenih posestvih Herrenbaurov, za nam potrebno pomoč pa kaže naravnost neodgovorno površnost. Nič drugače ne moremo oceniti dela dosedanje zakonodaje v prid zboljšanja gospodarskih pogojev kmečkih gospodarstev in za doseg socialne enakopravnosti kmečkih delovnih ljudi. Zakona, ki naj bi k temu pripomogla, to sta splošni zakon o kmetijstvu in zakon o starostni renti obrtnikov in kmetov, sta še vedno predmet sporov med krogi, ki živijo na naš račun.

V tem nevarnem notranjem gospodarskem razvoju pa še posebej močno občutimo vrzel v obvladanju dela in rentabilnosti proizvodnje na kmetiji. Hipni in naravnost masovni prehod od kmetovanja z traktorjem nas je stal in nas bo še stal težke denarje. Pristojni krogi cenijo, da smo v državnem merilu v zadnjih 3 letih izdali 4 milijarde šil. za nakup traktorjev in kmetijskih strojev in da je donos enega hektarja njiv, kjer je mehanizacija

mogoča, z izdatki za nakup in vzdrževanje strojev letno obremenjen s 1500 do 2000 šil.

Če na pragu novega leta zabeležimo posledice tega razvoja in zapostavljanja kmečkih ljudi, potem jih lahko povežemo s tremi ugotovitvami: avstrijsko kmetijstvo leze čedalje globlje v dolgove; dnevno zapuša kmetijsko delo 35 ljudi, ker so zgubili vero v bodočnost kmetijstva; kmečkega človeka drži le še gozd, kjer pa je komaj 100 m³ lesne zaloge na hektar, medtem ko je ima veleposestniški gozd še 300 m³.

Te ugotovitve so bridke in opominjajo tako tiste, ki so odgovorni za gospodarsko politiko, kakor tudi nas same.

Pred osmimi tedni smo izvolili svoje kmetijsko zastopstvo v deželi. Od njega smemo in moramo zahtevati odločilen doprinos za izhod iz te stiske, tako na področju agrarne in socialne politike kakor tudi na področju delitve sredstev za pospeševanje kmetijstva in za neposredno pomoč v naših gospodarskih, proizvodnih in tržnih prizadevanjih.

Te bridke ugotovitve na pragu novega

Pred zimskim počitkom traktorja

Ko končamo poznojesensko delo in zvozimo les domov, postavimo traktor navadno v garažo »na zimski počitek«, da ga na gladkih zaledenelih poteh ne pokvarimo. Na traktorju pa bodo tudi pri zimskem počitku nastale okvare — često večje, kakor pri delu — če ga za zimski počitek ne bomo pripravili. Za zimski počitek pa bomo traktor pripravili z naslednjimi ukrepi:

1. K vodi v hladilnik damo par dni prej pripravek, ki bo preprečil razjedanje hladilnika. Dobimo ga v vsaki trgovini z avtomobilskimi potrebščinami.
2. Iz motorja, gonila, diferenciala in hidravlike iztočimo staro olje in ga napolnimo z novim. Staro olje razjeda.
3. Cedilnik za gorivo (Treibstofffilter) očistimo, da izteče umazanija in voda, ki se je vsedla na dnu.
4. Močno onesnažene dele osnažimo ali obrizgamo z nafto, ki bo zmehčala strnjeni prah, ki se je prijel mazila. Vendar pazimo, da nafta ne bo prišla na lakirane dele in gume traktorja.
5. Iz hladilnika iztočimo vodo do zadnje kapljice. Če bomo motor parkrat zavrteli z roko (ne s štarterjem), bo voda iztekla do zadnje kapljice.
6. Baterijo vzamemo od traktorja in jo postavimo na toplejši prostor. Napolnimo jo vsak mesec na novo, da nam ne bo opešala.
7. V cilindri vbrizgamo, ko smo iz njega odvili svečko, nekoliko tankega HD-olja, nakar poženemo motor parkrat z roko, da se olje dobro razdeli. V cilindri ne vlijamo petroleja.
8. Tank za gorivo napolnimo do vrha, da ga zrak in vlaga ne bosta razjedala.
9. Nelakirane dele traktorja očistimo z

Ena četrtina agrarne proizvodnje gre preko zadrug na trg ...

Žal ne pri nas, temveč v Združenih državah Amerike. Ameriški farmerji se v boju za tržišče in ceno čedalje bolj združujejo v zadrugah. Farmarske zadrug v ZDA so v gospodarskem letu 1953/54 prodale za ca. 7,3 milijarde dolarjev (okroglo 190 milijard šil.) poljskih pridelkov in živine. Vrednost kmetijskih pridelkov, ki so šli preko zadrug na trg, znaša približno eno četrtino agrarne proizvodnje ZDA.

Nezgode v kmetijstvu naraščajo

V prvih devetih mesecih preteklega leta je bilo prijavljenih 45.454 nezgod v kmetijstvu. Nasproti istemu času v letu 1955 predstavlja to število porast za 2.794 nezgod ali 6 %; nasproti letu 1954 pa celo za 16 %.

leta pa nas tudi opominjajo, da moramo bolj kot v prejšnjih letih seči po samopomoči v naših kmečkih vrstah. Kakorkoli bi se kdo branil, končno bo le pritrtil, da danes »en kmet ni kmet«. Edino silo predstavljajo kmečki ljudje v skupnosti. Tok časa neizprosno sili k združevanju kmečkih ljudi, če hočejo prodreti s svojimi zahtevami in si priboriti svoje pravice.

Slovenska kmečka zveza in naše združne ustanove so bile vedno na strani malega človeka na naši vasi. Vedno so držale njemu obljubljeno zvestobo, predvsem tedaj, ko drugi njegovih težav niso hoteli poznati. Zato tudi v tej težki preizkušnji, ki je zajela naše kmečke ljudi in vasi, lahko verujemo, da nam bodo najiskrenejši pomočnik in branik naših koristi. Zato združimo v tem letu svoje napore v Slovenski kmečki zvezi in naši zadrugi organizaciji in ustvarili bomo našim kmetijam potreben steber, da bomo lažje vzdržali in dočakali čas, ko bomo tudi kmečki ljudje po svoji borbi enakopraven člen države in družbe.

Blaž Singer

RAZNE OBJAVE

Cena za klavna teleta je prosta

Po razglasu ministrstva za notranje zadeve od 30. 11. 1956 so od 1. decembra minulega leta naprej za teleta ter za meso in mesnine od telet cene proste. Dolež je te cene po zakonu o vskladanju cen iz leta 1950 določala država, sedaj pa jih bosta določala povpraševanje in ponudba.

Cene za pitane prašiče ter meso in mesnine od njih pa so še naprej vezane na določitev s strani države. Uradno določena cena znaša za žive pitance na domu 12.— šil., na trgu 13.— šil., za zaklane prašiče pa na domu 17.50 šil., na trgu pa 18.20 šil.

Cene na plemenskem sejmu v Trgu

Na zadnjem lanskem plemenskem sejmu za pincgavsko govedo v Trgu (Feldkirchen) 14. decembra so od 47 bikov prodali 32 po naslednjih cenah:

II b 4 biki	11.525.— šil.
III a 27 bikov	5.740.— šil.
III b 1 bik	4.100.— šil.

Najvišja cena je bila plačana s 15.000.— šil.

Krav in telic je bilo prodanih le 11 in sicer sta 2 kravi dosegli povprečno ceno 7.550 šil., 9 telic pa povprečno ceno 5.011 šil.

Molzni tečaj v Grebinju

V času od 21. januarja do 1. februarja bo v Grebinju molzni tečaj. Interesenti naj prijavijo svojo udeležbo pri okrajni kmečki zbornici. Udeležba stane 10.— šil.

Zadolženost avstrijskega kmetijstva

V letu 1955 je po oceni družbe za knjigovodstvo v kmetijstvu in gozdarstvu znašal skupni dolg avstrijskega kmetijstva 4.42 milijarde šilingov, od tega pa so tekoči obratni dolgovi znašali 1.86 milijarde šilingov. Da zadolženost avstrijskega kmetijstva narašča, vidimo iz primerjave z letom 1954 in 1952, ko je imelo kmetijstvo po isti oceni 3.36 milijarde in 2.32 milijarde dolga. Primerjava z letom 1952 kaže porast dolga za 2.1 milijarde šilingov.

ZDRAVSTVENI KOTIČEK

Ni vsaka bolezen prehlad

Vremenske in toplotne spremembe v zraku vplivajo na vsa živa bitja, to je tudi na otroke in na klice okoli njega. Te spremembe vplivajo zlasti pozimi. Njihove posledice imenujejo, zlasti pozimi, starši prehlad. Starši so tudi prepričani, da so vsa zimska obolenja posledica prehlada. Prav pa imajo samo delno. Prehlad pripravlja organizem na obolenja, bolezen pa povzročajo nalezljive klice.

Otrok, zlasti dojenček reagira na mraz drugače kakor odrasel človek. Živčni sistem, ki upravlja telesno toploto v otroku, še ni dovolj razvit, zato je njegova obramba proti mrazu nepopolna. Površina dojenčkovega telesa je glede na njegovo težo mnogo večja kakor površina odraslega človeka in zato je tudi dojenčkovo toplotno izžarevanje mnogo večje. Dojenček se z drgetanjem ne more segreti. Majhni otročki nimajo debele plasti mastnega podkožnega tkiva, da bi jih varovala mrzota. Vsi otroci pa za mraz niso enako občutljivi. K prehladu so nagnjeni zlasti nedonošenčki, umetno hranjeni otroci in otroci, ki so nedavno preboleli hudo bolezen.

Vse to nam pove, da so otroci bolj občutljivi za mraz in da se prehlade mnogo lažje, kakor večji otroci ali odrasli ljudje. Vendar pa ni vzrok zimskih obolenj samo mraz. Za nahod, vnetje grla ali pljuč in za gripo je potrebno, da pridejo v organizem klice, ki povzročijo bolezen. Prehlad zmanjša otrokovo odpornost proti vplivu škodljivih klic, zato hitreje in hu-

je oboli, pa tudi brez prehlada, če pridejo v njegov organizem klice. Dejstvo je, da kljub prehladu ne bo zbolel za zimskimi boleznimi, če klice ne bodo prišle v njegov organizem.

Zato je treba otročičke zavarovati pred nalezljivimi klicami. Po otroški sluznici v nosu in grlu jih raztresajo ljudje, ki kihajo, ne da bi pri tem dali robec pred usta, pa tudi za gripo oboleli. Z govorom, kašljanjem in kihanjem izločajo ljudje iz ustne in nosne sluznice mnogo nalezljivih klic, ki povzročajo bolezen pri otroku. Vedeti moramo, da so med prehladom in nahodom tudi zdravi ljudje odporni in da ne obole, pač pa njihove klice lahko okužijo nežen otroški organizem. Tudi vremenske spremembe v zraku in na tleh povzročajo povečanje nalezljivih klic. Otroka moramo torej obvarovati dolgega prehlada, še bolj nalezljivih klic. Če mati kiha od nahoda, naj si na primer med dojenjem zakrije nos in usta, prav tako naj ravna pri drugih opravkih pri malem otročičku, ker s tem zmanjša možnost okužbe.

Pri otročičkih, zlasti dojenčkih, velja nahod že za hujšo bolezen. Nikoli ne vemo, kakšen bo njegov konec. Spričo posebne sestave otrokovega nosu in grla ter njegove zmanjšane odpornosti proti nalezljivim klicam se lahko nahod kaj hitro razvije v pljučnico. Pravčasno zdravljenje nahoda je v tem primeru najprimernejše in nujno potrebno, ako se hočemo izogniti težjim posledicam.

Krmna mešanica za mlade puijske

V »Mitteilungen der Landwirtschaftskammer für Vorarlberg« priporoča Rudolf Fink za puijske pri svinji in odstavljenih puijske do 12 tednov starosti naslednje krmne mešanice:

1.) S posnetim mlekom:

- 50 % ječmenovega zdroba
- 33 % ovsenega zdroba
- 10 % pšenične krmne moke
- 5 % zdroba klokočkovih tropin
- 1.5 % krmnega apna
- 0.5 % jodirane soli
- 0.3 % Aurofac 2 A

Ta mešanica se daje puijskom od 4. tedna naprej v močnik, pomešana z dvakratno količino svežega ali debelokislega posnetega mleka.

2.) Brez posnetega mleka:

- 50 % ječmenovega zdroba
- 30 % ovsenega zdroba brez luskin
- 10 % ribje moke
- 8 % zdroba klokočkovih tropin
- 1.62 % krmnega apna
- 0.03 % Aurofac 2 A
- 0.08 % Fortafeed 2—49 C

Mešanica se zmeša z vodo v gost močnik in poklada do sitosti.

Tudi v novem letu zaželeno sodelovanje koalicije

Kakor običajno na prehodu iz starega v novo leto so tudi tokrat najvišji predstavniki države pa tudi obe vladni stranki v svojih novoletnih poslasticah in nagovorih izrazili svoje poglede na nadaljnji politični in gospodarski razvoj naše države.

Zvezni prezident Körner je v svojem novoletnem nagovoru pozval vse avstrijske državljane na složno in sporazumno sodelovanje. V tem duhu — je dejal — je Avstrija uspela urediti svojo hišo tako daleč, da ji ni treba več zunanje pomoči. Svojo znova doseženo svobodo je razumno izkoristila ter se uveljavila v veliki družini narodov. Misel prostovoljno prevzete nevtralnosti se je zakoreninila in postala trdna, mednarodno priznana podlaga našega državnega obstoja. Avstrijsko ljudstvo je našlo svojo pot in si želi ohranitev svetovnega miru, brez katerega bi bili zaman vsi napor in delo. Gospodarski razmah, porast blagostanja in izpolnitev zahtev socialne pravičnosti pa si je treba, tako je poudaril zvezni prezident, iz leta v leto vedno znova spet priboriti in utrditi.

Tudi zvezni kancler Raab je pozval prebivalstvo na pametno sodelovanje. Dejal je med drugim, da sta marljivost in sloga najboljši sredstva za doseganje boljših življenjskih pogojev in da je v tem smislu treba nadaljevati tudi v novem letu.

Posarje se je vrnilo k Nemčiji

Na podlagi francosko-zahodnonemškega sporazuma, doseženega lani konec oktobra, je bila na Novo leto izvedena priključitev Posarja k Zahodni Nemčiji. Slovensnega državnega akta v Saarbrückenu so se udeležili zvezni kancler Adenauer, vicekancler Blücher, ministra Kaiser in Oberländer ter zastopniki zahodnonemških zveznih dežel. Adenauer je ob tej priložnosti dejal, da pomeni združitev Posarja z Nemčijo rešitev, ki odpira pot za dejansko sodelovanje s Francijo, posarsko prebivalstvo pa je pozval, naj pozabi na stare rane in napravi črto čez preteklost.

S priključitvijo je postalo Posarje enajsta zvezna dežela Zahodne Nemčije in bo poslalo v bonnski Bundestag 10, v Bundesrat pa 3 zastopnike. S Posarjem je Zahodna Nemčija pridobila en milijon prebivalcev, na ozemlju pa 2568 kvadratnih kilometrov. Pomen in bogastvo Posarja označuje dejstvo, da proizvaja ta dežela letno 2 milijona ton jekla in 16 milijonov ton premoga. Priključitev je zaenkrat le politična, gospodarsko združenje pa bo trajalo še tri leta, ker je v povojnih letih navezane vezi Francije s to deželo jekla in premoga mogoče prekiniti in zrahljati šele postopoma.

Da je sploh prišlo do priključitve, se je Zahodna Nemčija morala obvezati, da bo Francija v prihodnjih petih letih lahko

V zunanjepolitičnem delu proglasa Socialistične stranke je uvodoma rečeno, da je zgodovina na Bližnjem Vzhodu in v Severni Afriki zaključila obdobje imperialističnega kolonializma, dogodke in razvoj na Poljskem in Madžarskem pa proglas označuje kot začetek novega poglavja moderne zgodovine.

V zvezi z notranjepolitičnim razvojem naše države pa novoletni proglas Socialistične stranke poudarja, da je za Avstrijo najvažnejša ohranitev gospodarske in politične stabilnosti in da sloni ta stabilnost na sodelovanju obeh velikih strank. Socialisti žele, da bi se to sodelovanje nadaljevalo tudi v novem letu. Pomembne naloge in koristno zakonodajo bo mogoče izvajati in uresničevati le, če bodo vsi upoštevali zahtevo demokracije: nobene premoči eni stranki ali delu uprave — nobenih enostranskih predpravil za imovite sloje in nobenih enostransko delovnim ljudem prisojenih žrtv. Da bo mogoče to doseči, je Socialistični stranki potrebna podpora vseh njenih pristašev in vseh svobodoljubnih in naprednih ljudi.

Glede letošnjih volitev zveznega prezidenta je v proglasu poudarjeno, da bo treba izvoliti moža, ki bo vreden naslednik obeh dosedanjih vzornikov — Karla Rennerja in Theodorja Körnerja.

izkopala v Posarju 20 milijonov ton premoga ter še 46 milijonov ton v naslednjih 20 letih, dodatno pa ji bo Nemčija v istem času še prodala 24 milijonov ton premoga. Razen tega bo Nemčija sodelovala pri kanalizaciji Mozele in krila dobro polovico stroškov ter plačala gotovo odškodnino za sredstva, ki jih je Francija vložila v posarsko gospodarstvo.

Število rojstev počasi narašča

Čeprav še ni dokončnih podatkov o številu rojstev v letu 1956, pa se že vidi, ako primerjamo številke iz leta 1955 s temi iz leta 1956, da število rojstev počasi narašča. Cenjeno je, da je bilo koncem leta 1956 118.075 živo rojenih otrok, medtem ko jih je bilo leta 1955 le 113.800, za leto 1954 pa navaja statistika 103.895 živo rojenih otrok. Na 1000 ljudi je v preteklem letu torej prišlo 16,3 rojstev, leta 1955 jih je bilo 15,6 in leta 1954 14,9, kar vsekakor kaže stalno, pa čeprav počasno naraščanje. Največ rojstev je bilo na Koroškem in Predarlskem: na Koroškem je prišlo na 1000 prebivalcev 20,7 rojstev, na Predarlskem pa 20,8.

Termocentrala v Šoštanju obratuje

V nedeljo, 23. decembra, so imeli v Šoštanju veliko slovesnost, ko je pričela obratovati tamkajšnja novo zgrajena centrala. (Ogromne naprave termocentrale v Šoštanju so si ogledali tudi pevci združenih podjunskih zborov ob svoji turneji v Celje). Elektrarna v Šoštanju je ena naj-

večjih kaloričnih central v Sloveniji in bo dajala okoli 250 milijonov kWh električne energije.

Ogromni lovi v Sibiriji

Zadnje tedne se je začela v Sibiriji glavna lovna sezona. Nad 10.000 lovcev, opremljenih s smučmi, lovi po sibirski tajgi veverice, kune, hermeline, lisice itd. Mnogi lovci so vzeli seboj tudi svoje družine. Žene in otroci prebijajo vso zimo v kolibah, medtem ko njihovi možje love.

Avtomobilska delavnica Mestna garaža Benzinska črpalka
Franz LIEGL
CELOVEC — KLAGENFURT
Tel. 51-08

Zamenjam enonadstropno dobro ohranjeno hišo v Laškem, Slovenija, za enakovredno hišo na Koroškem. Natančneje se poizve: Pošta Vettnj, Weingarten 25.

LICHT, KRAFT, WÄRME FÜR STADT UND LAND

UNSEREN STROM-
ABNEHMERN VIEL
GLÜCK IM NEUEN
JAHR

KÄRNTNER ELEKTRIZITÄTS- AKTIENGESELLSCHAFT

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

Poročila dnevno: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 17.00, 20.00, 22.00.

Sobota, 5. januar:

6.00 Oddaja za kmete — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 8.45 Širni pisani svet — 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca (slov.) — 10.00 Gospodinjski magazin — 11.00 Dobro razpoloženi dopoldne — 11.45 Oddaja za podeželje — 14.30 Pozdrav nate — 16.15 Odlični izbor — 17.10 Hitro v tričetrtinskem taktu — 18.10 Po dolinah in planinah, naša pesem se glasi (slov.) — 20.16 Petje med vrsticami.

Nedelja, 6. januar:

6.10 Pestra glasba — 7.25 S pesmijo pozdravljamo in voščimo (slov.) — 9.00 Melodije, ki nikdar ne izzvenijo — 11.05 Veselo petje, veselo igranje — 13.45 Koroška lovška ura — 14.30 Pozdrav nate — 16.00 Ura pesmi — 18.30 Virtuozna klavirska glasba — 19.00 Nedeljska športna poročila — 20.10 Dežele in slike — 21.15 Včeraj slavni — danes skoraj pozabljeni.

Ponedeljek, 7. januar:

5.35 Alpski zvoki — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 8.45 Zapiske iz domovine — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinjski magazin — 11.00 Dobro razpoloženi dopoldne — 11.45 Oddaja za podeželje — 14.00 Slovenska oddaja — 16.00 Podeželjski venček — 16.45 Znanje za vse — 18.45 Slovenska oddaja — 19.15 Od plošče do plošče — 20.16 Srečanje v ponedeljek zvečer.

Torek, 8. januar:

6.10 Pestri zvoki — 7.00 Pisani spored za jutranjo uro — 8.45 Naše zdravje — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinjski magazin — 11.00 Dobro razpoloženi dopoldne — 11.45 Oddaja za podeželje — 14.00 Slovenska oddaja — 16.00 Francoska glasba — 16.40 Oddaja za žene — 17.15 Glasbeno srečanje — 19.15 Lepe žene iz 1001 noči — 20.16 Glasbena slušna igra: „Der Kuhreigen“.

Sreda, 9. januar:

5.35 Alpski zvoki — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 8.45 Iz ženskega sveta — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinjski magazin — 11.00 Dobro razpoloženi do-

poldne — 11.45 Oddaja za podeželje — 14.00 Slovenska oddaja — 15.45 Pol ure pestre godbe — 16.45 Znanje za vse — 17.15 Lepa pesem — 18.45 Slovenska oddaja — 20.16 Plesne slike.

Četrtek, 10. januar:

7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 8.45 Avstriji v inozemstvu — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinjski magazin — 11.00 Dobro razpoloženi dopoldne — 11.45 Oddaja za podeželje — 14.00 Slovenska oddaja — 15.45 Oddaja za žene — 17.15 Glasbeno srečanje — 18.00 Sami šlagerji — 18.45 Oddaja za kmetovalce — 21.00 Zveneča alpska dežela.

Petek, 11. januar:

5.35 Kmečka godba — 6.00 Oddaja za kmete — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 8.45 Avstriji v inozemstvu — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinjski magazin — 11.00 Dobro razpoloženi dopoldne — 11.45 Oddaja za podeželje — 14.00 Slovenska oddaja — 15.30 Ljudje in dežela, danes in nekoč — 17.15 Muzikalično srečanje — 18.45 Slovenska oddaja — 20.20 Slušna komedija.

RADIO LJUBLJANA

Poročila dnevno: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 22.00.

Sobota, 5. januar:

5.00 Pester glasbeni spored — 7.10 Zabavni zvoki — 11.00 Igra trio Dorka Škoberneta — 11.30 Pred mikrofonom mariborski ansambli — 12.30 Kmečka univerza — 12.40 Operetne melodije — 13.15 Pred mikrofonom Zadovoljni Kranjci — 14.20 Iz znanosti in tehnike — 14.35 Želeli ste — poslušajte! — 18.00 Okno v svet — 18.30 Jezikovni pogovori — 20.00 Veseli večer.

Nedelja, 6. januar:

6.00 Vedre in poskočne za prijetno nedeljsko jutro — 7.35 Zabavne melodije — 9.00 Ponovitev javnega četrtkovskega večera — 10.15 Nedeljski simfonični koncert — 12.00 Pogovor s poslušalci — 13.30 Za našo vas — 14.00 Želeli ste — poslušajte! — 16.30 Promenadni koncert — 18.17 V zabavnem ritmu — 20.00 Glasba ne pozna meja.

Ponedeljek, 7. januar:

5.00 Pester glasbeni spored — 7.10 Zabavni zvoki — 11.35 Črnske duhovne pesmi — 12.00 Opoldanski koncertni spored — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Skladbe slovenskih avtorjev — 13.15 Melodije za razvedrilo — 14.35 Želeli ste — poslušajte! — 15.40 Utrinki iz literature — 16.00 V svetu opernih melodij — 18.00 Družinski pogovori — 20.00 Mladinska oddaja — 20.20 S Salzburškega festivala.

Torek, 8. januar:

5.00 Pester glasbeni spored — 7.10 Zabavni zvoki — 8.00 Operetne melodije — 8.50 Vesele in žalostne narodne pesmi — 10.30 Jezikovni pogovori — 11.45 Melodije za razvedrilo — 11.15 Za dom in žene — 12.00 Zbori po narodne pesmi — 12.30 Kmečka univerza — 14.20 Zanimivosti iz znanosti in tehnike — 14.35 Želeli ste — poslušajte! — 18.00 Športni tednik — 20.10 Poje ljubljanski komorni zbor.

Sreda, 9. januar:

5.00 Pester glasbeni spored — 7.00 Zabavni zvoki — 11.00 Slovenske narodne izjave Vokalni kvintet in Vaški kvintet — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.15 Ameriške koračnice — 13.30 V pesmi in plesu križem po Jugoslaviji — 14.35 Želeli ste — poslušajte! — 16.00 Koncert po željah — 17.10 Sestanek ob petih — 18.00 Kulturni pregled — 20.00 Hoffmannove pripovedke (opera).

Četrtek, 10. januar:

5.00 Pester glasbeni spored — 7.10 Zabavni zvoki — 11.00 Najmlajši pojo — 12.30 Kmečka univerza — 13.30 Popularne melodije iz orkestralne glasbe — 14.35 Želeli ste — poslušajte! — 15.40 Utrinki iz literature — 16.00 Z našimi solisti in skladatelji — 17.10 Zabavna in plesna glasba na tekočem traku — 18.00 Radijska univerza — 20.10 Četrtek večer domačih pesmi in napevov.

Petek, 11. januar:

5.00 Pester glasbeni spored — 7.00 Zabavni zvoki — 8.00 Narodne poje Fantje na vasi — 11.00 Za dom in žene — 12.00 Iz jugoslovanske vokalne ustvarjalnosti — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.15 Od melodije do melodije — 14.35 Želeli ste — poslušajte! — 15.40 Utrinki iz literature — 17.10 Za športnike — 17.30 Zabavna glasba na tekočem traku — 18.00 Ljudje med seboj — 20.15 Ciklus Beethovenovih godalnih kvartetov.

Avto - prevoznitvo

Štefan SIENČNIK

DOBRLA VES

Ob novem letu 1957 mnogo uspeha in sreče vsem, ki so se v minulem letu z menoj vozili v tu- in inozemstvu!

Vse dobro in lepo tudi vsem tistim, ki si bodo v tem letu z mojim prevoznim sredstvom ogledali lepe domače kraje, kakor tudi sinje Jadransko morje!